

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 22 JUNI 1927

No. 599

INHOUD.

BELASTING VAN NEDERLANDERS IN DEN VREEMDE door <i>Prof. Mr. Dr. A. van Gijn</i>	Biz.	552
De achteruitgang van den Nederlandschen uitvoer naar Oost-Indië II door <i>W. de Cock Buning</i>		554
Het Jaarverslag van De Nederlandsche Bank		556
De Rijksmiddelen		558
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:		
Duitschland onder het herstelregime I door <i>Dr. F. H. Repelius</i>		559
BOEKAANKONDIGING:		
Gedenboek Billiton 1852-1927 door <i>Ir. R. J. van Lier</i>		562
MAANDIJFERS:		
Overzicht der Rijksmiddelen		563
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 564—570		
Geldkoersen.	Bankstaten.	Goederenhandel.
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.***ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.**

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 6729.*

21 JUNI 1927.

Ook deze week bleef het aanbod van wissels overwegend; de notering voor privaatdisconto bleef $3\frac{1}{16}$ à $3\frac{1}{2}$ pCt. Callgelden waren wat gemakkelijker te krijgen; de prijzen varieerden van $2\frac{1}{4}$ tot $3\frac{1}{4}$ pCt. Prolongatie noteerde $3\frac{1}{4}$ — 4 — $3\frac{1}{2}$ pCt.

* * *

De post binnenlandsche wissels op den weekstaat van De Nederlandsche Bank, vertoont ditmaal een teruggang en wel van ruim f 6 miljoen; daarentegen is de post beleeningen een weinig opgelopen en wel met ruim f 1 miljoen.

Naast eene toename van den post papier op het buitenland van ruim f 3 miljoen, staat een toename van den post diverse rekeningen onder het actief van ruim f 3,5 miljoen.

In den goudvoorraad vonden verschuivingen plaats tusschen de posten munt en muntmateriaal; de eerste nam toe met bijna f 5 miljoen, de tweede af met bijna f 10 miljoen, zoodat de goudvoorraad in totaal afnam met rond f 5 miljoen.

In de rekening van het Rijk bij de Bank vertoont

het saldo in rekening-courant eene toename van bijna f 9 miljoen. De rekening-courant-saldi van anderen vertoonen eveneens eene toename, en wel van ruim f 4 miljoen.

De biljettencirculatie nam af met bijna f 16 miljoen van ruim f 795,4 miljoen tot ruim f 779,5 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo nam van ruim f 273 miljoen met bijna f 4 miljoen af tot ruim f 269 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt bijna 52.

* * *

Op de wisselmarkt ging niet veel om en de koersen varieerden slechts weinig. Londen was eerder aangeboden; van 12.12½ liep de koers langzaam terug op 12.12. Daar de Nederlandsche Bank tegen deze teruglopende koersen in de markt was en geregeld bedragen opnam, steunde zij aldus indirect den dollarkoers, die zich rond de 249% bleef bewegen. Op dezen prijs was het wederom loonend goud naar Amerika te verschepen, wat dan ook geschied is, zooals uit den bankstaat valt op te maken.

De laatste dagen was er uit het Rijnland groot aanbod van Zwitsersche Francs, wat de koers enigszins drukte (47.98); slot 48—48.01. Naar men zegt zijn deze Zwitsersche Francs afkomstig van door Zwitsersche banken aan Duitse industrieën verleende crediten. Duitschland blijft hier ook geregeld in de markt als nemer van gelden op korten termijn tegen betrekkelijk loonende rente. Madrid aanvankelijk flauw 42.95—43.07½—42.55; daar geen speciaal politieke of economische reden voor dit terugloopen van den koers is aan te voeren, zal het waarschijnlijk wel zijn grond vinden in verkoopen van speculanten, die hun haussepositio afwickelen. Lires fluctueerden slechts weinig en konden zich handhaven, wat ook in de bedoeling van de Italiaansche regeering ligt, die alle moeite doet in Italië de prijzen te drukken. Van het welslagen van deze pogingen zal wel grootendeels de verdere verbetering van den Lirekoers afhangen, welke men niet voor onmogelijk houdt.

LONDEN, 20 JUNI 1927.

Zooals uit den weekstaat van de Bank van Engeland bleek op Donderdag 11., is het beschikbare saldo van de geldmarkt al weder sterk ingekrompen en reeds beneden het niveau gedaald, dat noodig is voor een evenwichtigen toestand.

Dit uitte zich toen nog niet in het leenen van geld van de Bank van Engeland, maar gaf toch reeds aanleiding tot den verkoop van enkele posten kort papier aan het centrale instituut.

Met het oog hierop, maar meer nog met het oog op de voortdurend vaste stemming van den Dollarkoers, werd disconto voor prima 3-maands bankaccepten op $4\frac{1}{16}$ — $\frac{1}{2}$ gehandhaafd. Het in de markt aangevoerde goud werd wederom voor buitenlandsche rekening aangekocht.

In vreemde valuta's is het reeds sedert eenige weken zeer stil.

BELASTING VAN NEDERLANDERS IN DEN VREEMDE.

Over het bovenstaande onderwerp werd door mij onder den titel „Belastingvlucht” een tweetal artikelen geschreven in de nummers van 14 en 21 Juli 1926. Blijkens het groot aantal bladen, dat daarvan grotere of kleinere stukken overnam, hebben ze destijds wel de aandacht getrokken. Vermoedelijk trokken die artikelen ook de aandacht van den Minister van Financiën, en hebben ze, met de opmerkingen, die ik te voren reeds eenige malen in de Tweede Kamer over het onderwerp maakte, er iets toe bijgedragen, dat in de Troonrede van September 1926 een ontwerp van wet, als thans is ingediend, werd aangekondigd.

Heeft de Regeering, die zich niet buitengewoon met de indiening gehaast heeft, wellicht eerst eens afgewacht, of hare aankondiging — en wellicht ook de bedoelde artikelen in dit weekblad — soms openbare critiek uitlokten, wat met een enkele uitzondering¹⁾ niet het geval was, dan zal zij nu wel eenigszins teleurgesteld zijn, dat er na de indiening van het ontwerp opeens van vele zijden blijken van medelijden en van sympathie komen met degenen, die zich aan de na-oorlogsche hoge belasting — zoo van eigen als van andere landen — weten te onttrekken, maar die de booze Minister van Financiën nu toch niet geheel vrij uit wil laten gaan.

Hoewel de tijd nog niet is aangebroken om de van verschillende zijden tegen het denkbeeld opgekomen critiek saam te vatten en onder het oog te zien, wil ik toch niet nalaten om reeds nu eenige punten van de, in dit weekblad (1 Juni 1927) door Prof. Bordewijk geuite, critiek nader te bezien.

Het heeft mij wel eenigszins verwonderd, dat de schr. de onderdeelen van het voorstel van den Minister alle over één kam scheert. Naar het mij voorkomt zijn er feitelijk drie verschillende punten te beschouwen: 1°. het wegnemen van de anomalie, dat het niet van de woonplaats van dengeen, die erft en de belasting betaalt, maar van die van den erfflater afhangt, of er successiebelasting geheven wordt; 2°. het laten medebetelen van wie mede hebben geprofiteerd van de extra-uitgaven in den oorlogstijd in de deswege geheven buitengewone belastingen (heffingen voor het leeningsfonds) en 3°. het laten medebetelen van wie de Nederlandsche nationaliteit hebben in, ongeveer een vierde, deel van de gewone Nederlandsche belastingen.

Wat de successiebelasting betreft, is de zaak reeds lang aan de orde, geheel afgescheiden van de belastingvlucht, al is zij daardoor dan ook meer acuut geworden en al stelt de Minister thans slechts een partieele oplossing met het oog daarop voor.

Onze successiebelasting is in den loop der 19e eeuw geheel van aard veranderd. Van een belasting op hier te lande opvallende boedels, die anders dan in de rechte lijn vererfd, is het een belasting geworden van erfdeelen, die verkregen worden. Alle bepalingen der tegenwoordige wet (o.a. de geheele regeling van de progressie) wijzen er op, dat het tegenwoordig de bedoeling is om te heffen van hen, die het fortuintje hebben te erven, en wel méér naar gelang zij van verdere familie erven, en tevens een hooger percentage, naar gelang de geërfde som hooger is. Slechts ééne herinnering leeft nog in de wet voort aan den ouden tijd, toen men niet naar de erfgenamen, maar meer naar den boedel keek en wel in dezen vorm, dat de belasting alleen geheven wordt, als degeen van wien de boedel afkomstig was, hier te lande domicilie had. De volstreckte onlogischheid hiervan wordt algemeen toegegeven. Het is ook inderdaad geheel onverdedigbaar om, wanneer de rechtsgrond van een belasting is, dat wie rijker wordt door erven, zeer goed bij die gelegenheid wat kan bijdragen tot de algemeene lasten, een vrijstelling te geven aan hen, wien

¹⁾ Een artikel in de Buitenlandsche Post.

„die gouden regen in den slaap” ten deel valt uit een wolk, die hier niet gedomicilieerd was. Juiste regeling van de zaak (of wellicht nog meer de uitvoering daarvan in sommige gevallen) brengt eenige moeilijkheid mede, vandaar dat de aangelegenheid gelaten werd, zooals ze was bij de laatste algeheele herziening der successie-wet. Nu echter de onredelijke bepaling tot een stimulans te meer blijkt te worden voor vermogende Nederlanders om naar het buitenland te gaan, geeft de Minister, althans voor de meest voorkomende en de minste moeilijkheden opleverende gevallen, een partieele oplossing, in dien zin, dat men ook dan zal betalen als degeen van wien men erft buitenslands woont en Nederlander is. Ik kan mij bezwaarlijk voorstellen, dat Prof. Bordewijk dit rationeële voorstel, al lost het de zaak nog niet geheel op als zich wenschen laat, zonder meer afwijst.

Wat het gedeeltelijk medebetelen aan de crisis-uitgaven door de Nederlanders in den vreemde betreft, ik moet ter zake verwijzen naar hetgeen ik daarover in het nummer van 14 Juli 1926 schreef. Hier wil ik alleen herinneren, dat de billijkheid daarvan reeds eenmaal door den wetgever werd erkend in de Verdedigingsbelastingen gelijk zij aanvankelijk tot stand kwamen, al sorteerde die bepaling dan ook door den langen duur van den oorlog geen effect; geen mensch was daar destijds tegen.

Ten slotte het derde punt, het mede-laten-betalen van de Nederlanders in den vreemde aan ongeveer een kwart van de belastingen, die geheven worden tot dekking van de jaarlijksche gewone uitgaven van den Nederlandschen Staat (en dan nog slechts voor zoover zij in het land hunner vestiging niet alreeds in gelijke mate bijdragen in de lasten).

Het gaat er bij de beoordeeling van dit derde punt inderdaad in belangrijke mate — zij het dan ook niet uitsluitend — om, of de Nederlander in den vreemde nog belang bij ons volkshuishouden heeft. Prof. Bordewijk ontkent dit volstrekt. Naar diens meening kan het den naar het buitenland verhuisden Nederlander niets meer schelen, hoe het in het land, waarvan hij toch burger is, toegaat. Of dat land buitenslandsche verbindingen aanhoudt en vertegenwoordigers in het buitenland heeft, of dat land zich uitgaven getroost om eventueel zijn neutraliteit en daarmee zijn onafhankelijkheid te kunnen bewaren, of het al dan niet in staat is ook maar het geringste gewapend verzet te doen (b.v. als België Zuid-Limburg en Staats-Vlaanderen eens mocht wenschen in te palmen), of onze territoriale wateren als terrein van oorlogsdaden van alle natiën dienen kunnen, en in onze Koloniën geen Nederlandsch oorlogsschip tegen neutraliteitsschending kan trachten te waken, of de publieke veiligheid er niet grooter is dan in Mexico, waar bijna geen welgesteld stedeling zich zonder gewapend geleide buiten de steden durft wagen, of de rechtszekerheid bij ons uit zuinigheid beneden het peil van die van Turkye daalt, of er iets wordt gedaan tot verhooging — ja zelfs maar tot op gelijke hoogte houden — van het culturele peil der Nederlandsche natie, dat alles mag den naar het buitenland verhuisden Nederlander naar de meening van Prof. Bordewijk absoluut koud laten, en zelfs al spaart de fiscus van zijn nieuwe woonplaats hem nog zoozeer, spreekt het naar de meening van den schijver vanzelf, dat hij er zelfs geen dubbeltje voor over zoude hebben om zijn volk, zijn ras, de plek waar eens zijn wieg op stond, mede voor al die oneer en teruggang te behoeden. Ik ben overtuigd, dat Prof. B zelf, als hij eens aanleiding mocht vinden naar het buitenland te verhuizen, zich een gansch ander Vaderlander zou toonen dan hij van andere Nederlanders in 't buitenland oirbaar acht.

Men kan natuurlijk de Nederlanders in den vreemde ter zake verschillend taxeerden; ik voor mij ben ervan overtuigd, dat er weinig zijn, die na ernstig zelf-onderzoek, na zich het probleem goed gesteld te

hebben, ten slotte met Prof. Bordewijk eens zouden zijn, dat de meest volkomen onverschilligheid voor alle openbare Nederlandsche belangen zich van deze emigranten bij het overschrijden der grenzen meester maakt. Er zullen onder de verhuizenden wel eenige grove materialisten zijn, voor wie de begrippen „vaderland”, „moedertaal”, „nationale kultuur” niets dan „stuff and nonsense” zijn; ik voor mij zoude het toejuichen, als het ontwerp-de Geer deze weinigen zoo gauw mogelijk deed besluiten van hun Nederlandsche nationaliteit af te zien, waarvan ze toch nooit een ander gebruik zullen maken dan wanneer er voor hen zelf of voor hunne nakomelingen in het vaderland materieel méér te halen dan te brengen zal vallen.

Maar verreweg de meesten zullen — zij het dan niet allen, althans niet, zoolang dit ontwerp nog aanhangig is — wel erkennen, dat het voor hen bij lange niet onverschillig is, hoe allerlei — gedeeltelijk ideëele — belangen in het vaderland behartigd worden.

Nagenoeg geen mensch is nu eenmaal geneigd, dat wat de Staat voor hem doet op de volle waarde te schatten, ook niet zij, die in het land blijven en het ten volle genieten; en dan nog wel het minst op het oogenblik, waarop dat genieten als motief of troostgrond voor het thuis krijgen van eenig belastingbiljet wordt aangevoerd. Bij de schatting der waarde van wat de Staat voor de burgers doet, moet daarom de Overheid beslissend optreden, wil niet de Staat voor de behartiging van heel zijn taak de noodige middelen ontberen. Zelfs als belastingen steunen op de leer van de „generelle Entgeltlichkeit”, kan niet aan de individuen overgelaten worden om hun bijdrage in de lasten, op grond van hun schatting van de lusten, zelf te bepalen.

Nemen wij als zaken aan, waarbij ook de Nederlander in het buitenland belang heeft: de buitenlandsche vertegenwoordiging c.a., de defensie te land en ter zee, de rijkspolitie, en de rechterlijke macht, alsmede de zorg voor hooger en middelbaar onderwijs en die voor kunsten en wetenschappen, dan noemen wij voorzeker niet te veel en komen toch reeds tot een bedrag aan uitgaven van f 131 miljoen; en de periodieke belastingen ten behoeve van den gewonen dienst, in welke Minister de Geer de Nederlanders in het buitenland wil laten meebetalen — indien en voor zoover zij dat niet reeds in een ander land doen —, t.w. de Rijksinkomsten- en de Vermogensbelasting brachten in het jaar 1926 slechts 110 miljoen op, en dekten dus die f 131 miljoen aan uitgaven bij lange niet.

Prof. Bordewijk tracht aan te toonen dat, wat minister de Geer voorstelt, wel verre van internationaal gedacht te zijn, op het zuiverste nationalisme stoelt. Het wil mij voorkomen ten onrechte. Het is voor het geheel der, door den oorlog zwaar geteisterde landen van Europa, van groot belang, dat aan den wederopbouw door elkeen, die daartoe bij machte is, naar vermogen wordt bijgedragen. Met de toename van de openbare lasten is echter ook de neiging toegenomen zich aan dien plicht te onttrekken. Sterk hebben zich uitgebreid de cosmopolitische kudden, die rusteloos van het eene land naar het andere zich bewegen, steeds zorgende nergens zoo lang te zijn, dat ze binnen de belastingen vallen. Dat deze kudden hun deel dragen in de algemeene lasten in plaats van de uitgespaarde belastingpenningen weer voor eigen genot te gebruiken, wordt ook door den Volkenbond als een belang ingezien. Maar met deze van alle directe belastingen bevrijde groepen stelt de Minister terecht op één lijn hen die — daartoe in staat gesteld door landen, die het nationaal eigenbelang stellen boven het internationaal belang van alle staten — zich wél ergens vestigen, doch dan het land uitkiezen, dat bereid is hun het laagste belastingbiljet aan te bieden, niet omdat dit in dat land werkelijk voor elkeen zoo laag is, maar omdat het voor vermogende vreemde-

lingen tot de helft of een vierde (vaak nog minder) wordt teruggebracht van hetgeen het voor den inboorling met gelijk inkomen bedraagt. In theorie zoude hier de Volkenbond kunnen optreden door het bevorderen van internationale overeenkomsten, krachtens welke geen Staat den vreemdeling minder zoude mogen belasten dan den inboorling. Edoch, internationale overeenkomsten moeten onder voortdurende contrôle staan. Gaat het om arbeidsvoorwaarden, dan heeft men de kans, dat zoodanige contrôle wordt uitgeoefend door de vakverenigingen van de landen, die zich verbonden; maar als de eenige personen, die de naleving controleeren kunnen, zij zijn, die bij de niet-naleving belang hebben — en dat zoude het geval zijn bij een overeenkomst als bovenbedoeld — dan is er al heel weinig van de naleving te verwachten. De Volkenbond zal ter zake wijs doen door niet nog meer sanctielooze overeenkomsten te helpen tot stand brengen en liever allen regeeringen, die van het onderhuren van hun welgestelde contribuabelen door andere landen last hebben, toe te roepen: „Helpt U zelf en zulks in aller belang”. Zoo gezien heeft het ontwerp-de Geer wel degelijk een zijde van algemeen internationaal belang, dat met ons nationaal belang in casu samenvalt.

De Minister heeft dit betoog in uiterst korten vorm geleverd; het moet tusschen de regels door worden gelezen. Maar dat is begrijpelijk, er zijn dingen, die een Minister beter kan laten doorschemeren, dan duidelijk zeggen. Hier geldt omgekeerd: quod licet bovi (den schrijver in een tijdschrift), non licet Jovi.

Een ander punt van het betoog van Prof. B. schijnt naar het mij voorkomt, sterker dan het is. Er zijn inderdaad verscheiden landen, die hun inkomsten meer in indirecte belastingen zoeken. Het staat echter allerminst vast, dat daardoor gewoonlijk ook het leven van welgestelden duurder wordt. In België is dat b.v. zeker niet het geval. De lasten van indirecte belastingen, wanneer die van dien aard zijn, dat het budget er grootendeels op drijft, drukken in vele gevallen hoofdzakelijk op de lagere en middenklasse. En waar het leven ook voor welgestelden duur wordt door zulke belastingen, daar zullen zich deze niet licht vestigen anders dan omdat het voor hun levensonderhoud noodig is, in welk geval zij niet onder de wet-de Geer zullen vallen. Wie voor zijn genoegening wonen in een duur land, omdat dan toch de zware directe belastingen van het Vaderland er ontgaan worden, zal blijken verkeerd te hebben gespeculeerd, als de wet-de Geer tot stand komt; maar dat zal evenzeer het geval zijn, als de Regeering van zijn nieuwe woonplaats tot een rechtvaardiger heffing over mocht gaan.

Er zal natuurlijk in voorzien moeten worden, dat, ingeval een bondstaat, gelijk Zwitserland, niet zelf naar het inkomen en/of het vermogen heft, maar wel de leden van den bond (in Zwitserland: de kantons), de belastingen aan die leden betaald, óók mogen worden afgetrokken van den Nederlandschen aanslag.

Ten slotte het gevaar, dat de Nederlanders in den vreemde zich zullen laten naturaliseeren. Vooreerst mogen zij dan wel bedenken, dat daarmee wel altijd de uiterst schappelijke behandeling zal vervallen, waarmee de vreemde fiscus hen als vreemdelingen lokte, zoodat de aardigheid er afgaat. Maar daarenboven verliezen wij zoo veel aan zulke Nederlanders, wier nationaliteit te koop is?

Onbegrijpelijk is mij de oppositie, die ik ook bij Prof. B. aantrof tegen de sancties, die de Minister op de niet-betaling voorstelde. De ingezetene, die zijn belasting niet betaalt, kan worden gegijzeld, elk willekeurig stuk van zijn vermogen kan publiek worden verkocht; is het dan zoo draconisch, dat de Staat tot Nederlanders in den vreemde zegt: Gij wilt den Staat der Nederlanden niet kennen, het doet mij leed, maar weet dat gij dan ook voor dien Staat, niet bestaat, als gij iets behoeft, dat slechts, waar een geordend

staatsbestuur is, te verkrijgen is. Van twee wallen eten is nimmer als een fatsoenlijke bezigheid beschouwd.

Men moet ten slotte ook bedenken, dat het wegtrekken van vermogende ingezetenen niet slechts voor den fiscus doch ook voor groote groepen achterblijvenden (ik denk o.a. aan den middenstand) schadelijk is en dat het in het belang is van die groepen, dat de Staat niet langer bij wege van vrijstelling van alle belastingen degenen subsidiëert, die hun inkomen elders gaan verteren. De hoofdzaak is daarom niet, wat de Staat uit de voorgestelde belasting trekt, doch wel de preventieve werking, die daarvan uitgaat en de prikkel om terug te komen voor de reeds vertrokkenen.

Ik ben dus allerminst door Prof. B. overtuigd, dat het wetsontwerp in zake de Nederlanders in den vreemde af te keuren valt. Wel zijn daarin eenige wijzigingen wenschelijk. Dat de Minister de Nederlanders, die nimmer in ons land gewoond hebben, vrijstelt, schijnt verstandig. De relatie met het Vaderland is dan alweer zooveel zwakker. Maar het schijnt wenschelijk nog een stap verder te gaan en allen vrij te stellen, wanneer ze méér dan tien jaar achtereen niet in ons land gevestigd waren of aldaar een woning te hunner beschikking hielden. Door wie zoolang reeds onafgebroken in het buitenland gevestigd zijn, blijvend voor de keuze te stellen tot het einde mede te betalen in eenige Nederlandsche belasting of veranderen van nationaliteit, zal men dit laatste te zeer bevorderen.

*Een andere aanvulling welke practisch schijnt, is de verhooging van het minimumbedrag, waarbij de belasting geheven wordt tot b.v. f 4000 inkomen wat de inkomstenbelasting betreft, en f 50.000 vermogen wat de vermogenbelasting betreft. Want vooreerst zullen die kleine postjes veel moeite geven in verhouding tot de opbrengst, voorts is het gevaar gering, dat andere landen lieden met zulke inkomens en vermogens tot zich trekken door ze een beduidenden afslag te geven in vergelijking met eigen ingezetenen; en ten slotte zal door de vrijstelling van zulke kleine — althans matige — inkomens en vermogens aan vele hardheden (b.v. die welke ontstaat als het land van vestiging hooge indirecte belastingen heft) tegemoet worden gekomen, welke nu eenmaal uit elke belastingregeling voortvloeien.

VAN GLIJN.

DE ACHTERUITGANG VAN DEN NEDERLANDSCHEN UITVOER NAAR OOST-INDIË.

II (Vervolg).

Bij het opsporen van de artikelen, waarin de Nederlandsche achteruitgang het grootst is, ontmoeten wij bij het opslaan van de Statistiek van den Indischen handel in de eerste plaats:

Aardewerk.

	1913	1925	
Totaal invoer ..	f 4.600.000	f 7.190.000	indexcijfer 155
Nederland	50 pCt.	7.6 pCt.	
Duitschland	43 "	9 "	
Japan	2 "	57 "	

De 50 pCt. van Nederland in 1913 bestond grootendeels uit Duitsch aardewerk via Amsterdam en Rotterdam verscheept. Japan heeft de markt bijna geheel veroverd, wat niet alleen moet toegeschreven worden aan de lage productiekosten in Japan, maar tevens aan de veel lagere vrachtprijzen, die vooral op goedkope artikelen, welke veel ruimte innemen, zwaar drukken. Het is daarom niet waarschijnlijk, dat dit land zijn afzetgebied van aardewerk ooit weer zal behoeven prijs te geven.

Automobielen.

	1913	1925	
Totaal	f 4.300.000	f 9.400.000	indexcijfer 100
Nederland	44 pCt.	1½ pCt.	
Ver. Staten N.-A. en Canada ..	20 "	73 "	
Div. landen van Europa	32 "	21 "	

Amerika blijkt alle concurrenten te hebben verdrongen en ook hier trad Nederland in 1913 hoofdzakelijk als tusschenhandelaar op.

Bier.

	1913	1925	
Totaal	f 1.270.000	f 3.950.000	indexcijfer 157
Nederland	53 pCt.	14 pCt.	
Duitschland	42 "	78 "	

Moge al in 1913 een belangrijk deel van den Nederlandschen invoer uit Duitsch fabrikaat bestaan hebben, zeker is het, dat het Nederlandsch bier sindsdien meer en meer door Duitse merken is verdrongen. De oorzaak daarvan kan voor een deel liggen in gunstiger productievoorwaarden in Duitschland, maar moet behalve aan kwaliteit, m.i. voornamelijk worden toegeschreven aan het feit, dat de Duitse fabrikanten nòch kosten, nòch moeite sparen om hun merken „erin te krijgen". Bij het bierverbruik speelt de reclame een belangrijke rol en dat geldt vooral voor het bier, dat zijn weg in het Chineesche kamp vindt. Ook Japan begint bier te importeeren en bracht het in 1925 reeds tot 331.000 liter of bijna 6 pCt. van het totaal, wat uitsluitend aan krachtige propaganda te danken is.

Ook is ons percentage van den invoer van wijnen achteruitgegaan en verplaatst naar Groot-Brittannië.

De totaal-invoer nam toe van rond f 1.000.000 tot f 2.000.000 (indexcijfer 172). Nederland's aandeel nam af van 60 pCt. tot 40 pCt. Engeland's aandeel nam toe van 6 pCt. tot 20 pCt. Frankrijk's aandeel nam toe van 30 pCt. tot 35 pCt.

Behalve meer directe verscheping van Frankrijk naar Oost-Indië zien wij hier een toename van het gebruik van uitstekende Engelsche Sherry en Port, hetgeen een verdringen beteekent van de merken der Nederlandsche wijnhandelaren, die over het algemeen met mindere kwaliteiten komen.

Boter.

Merkwaardig en teekenend is het verlies van de botermarkt voor Nederland.

	1913	1925	
Totaal invoer ..	f 2.000.000	f 4.670.000	indexcijfer 150
Nederland	55 pCt.	6½ pCt. !!!	
Australië	40 "	93 "	!!

De Australische boter is goed, maar de Nederlandsche beter en dat desniettenstaande de Australische het wint, wordt duidelijk als wij uit de prijsnotering zien, dat in 1913 de Nederlandsche boter f 4,12 per blik van 5 pond noteerde, de Australische 3,57 per 5 Engelsche ponden of bijna f 4,— per 5 Nederlandsche ponden. In 1925 noteerde de Nederlandsche boter echter f 7,12 en de Australische f 5,20. Wel moet Nederland een uitstekend afzetgebied elders hebben om zich in Oost-Indië dermate te laten wegconcurreren. Belanghebbenden moeten echter niet vergeten, dat een eenmaal verloren afzetgebied uiterst moeilijk te herwinnen is.

In *Chemicaliën* (aluin, zwavel, caustic-soda etc.) is Nederland's aandeel van 38 pCt. teruggeloopt naar 20 pCt. ten bate van Duitschland en België; in drogerijen en medicijnen van 50 naar 22 pCt., ook hoofdzakelijk ten gunste van Duitschland. Wel beteekent de achteruitgang hier meer een verplaatsing van den handel dan verlies voor de Nederlandsche Industrie, maar toch is er geen reden voor de Nederlandsche Chemische Industrie om niet te trachten een behoorlijk afzetgebied voor haar producten in Indië te behouden.

Glas en Glaswerk.

	1913	1925	
Totaal	f 1.850.000	f 3.870.000	indexcijfer 180
Nederland	45 pCt.	14 pCt.	
Japan	20 "	42 "	
Duitschland	20 "	18 "	
België	8 "	15 "	

Het verlies van Nederland, dat ook in 1913 hoofd-

zakelijk buitenlandsch glas importeerde, is te wijten aan de productie van Japansch glas.

Lampen (geen elektrische gloeilampen).

	1913	1925	indexcijfer ± 150
Totaal	f 1.398.000	f 1.105.000	
Nederland	50 pCt.	15 pCt.	
Duitschland	44 „	30 „	
Japan	—	40 „	

De goedkope muurlampen, welke in 1913 nog geheel door Duitschland werden geleverd, komen thans hoofdzakelijk uit Japan. Kronen voor elektrische en gas-verlichting worden nog door Duitschland aangevoerd, terwijl elektrische lampen ook door Nederland worden uitgevoerd.

Kleederen.

	1913	1925	indexcijfer ± 200
Totaal	f 4.000.000	f 6.200.000	
Nederland	35 pCt.	20 pCt.	
Engeland	15 „	6 „	
Duitschland	15 „	13 „	
Japan	10 „	40 „	
Oost-Azië etc.	15 „	10 „	

In betere confectie — hemden, singlets, etc. — hebben Nederland en Duitschland, zooals wij straks zullen zien, zich vrij goed kunnen handhaven. Japan heeft terrein gewonnen in goedkope kinderkleeren.

Kramerijen.

	1913	1925	indexcijfer 150
Totaal	f 4.500.000	f 6.700.000	
Nederland	50 pCt.	20 pCt.	
Duitschland	20 „	35 „	
Japan	8 „	27 „	
Uit Europa	10 „	7 „	

Duitschland was in 1913 en is nog de belangrijkste leverancier van kramerijen. Op het gebied van speelgoed heeft Japan echter een grooten afzet gekregen, zoowel door de lage prijzen harer artikelen als door de oorspronkelijkheid van het speelgoed.

Meer dan op eenig ander gebied, blijkt de handelsverplaatsing uit den invoer van:

Lucifers.

Europ. lucifers totaal	f 1.500.000	f 3.000.000	indexcijf. 210
Japan. lucifers totaal	„ 1.400.000	„ 1.000.000	

Dat ten slotte bij niet al te groot prijsverschil de betere kwaliteit het wint, bewijst wel de toename van het gebruik van Europeesche lucifers.

Van de Europeesche lucifers leverde Nederland in 1913 80 pCt. en in 1925 51 pCt. Zweden daarentegen importeerde in 1925 90 pCt. Het is dus duidelijk, dat ook in 1913 de ingevoerde Europeesche lucifers in Zweden werden vervaardigd, doch toen ging de geheele Zweedsche export via Nederland.

Manufacturen.

Reeds werd een en ander over den invoer van manufacturen medegedeeld. Het is echter van belang na te gaan in welke soorten Japan het Europeesche fabrikaat heeft weten te verdringen. De belangrijkste kwaliteiten zijn:

	1913	1925	Totaal f
a. ongebleekte katoen	1913	1925	f 16.600.000
Totaal	f 6.700.000		
Het indexcijfer is voor alle kwaliteiten ± 205.			
Nederland	50 pCt.	7 pCt.	
Gr.-Brittannië	50 „	13 „	
Japan	—	75 „	

Engeland en Nederland zijn bijna geheel door Japan verdrongen.

	1913	1925	Totaal f
b. gebleekte katoen	1913	1925	f 58.600.000
Totaal	f 32.600.000		
Nederland	58 pCt.	53 pCt.	
Gr.-Brittannië	38 „	37 „	
Japan	—	4 „	

Wel doet Japan pogingen de Europeesche gebleekte katoen te imiteeren, maar de pogingen zijn tot nu toe mislukt. Groote waakzaamheid blijft voor Nederland geboden, daar Japan zich ook op kwaliteit is gaan toeleggen.

Geverfde of gedrukte en bontgeweven goederen.

	1913	1925	indexcijfer
Totaal	f 34.500.000	f 80.000.000	
Nederland	32 pCt.	10 pCt.	
Gr.-Brittannië	51 „	40 „	
Zwitserland, Duitschland, Italië, etc.	10 „	14 „	
Japan	—	30 „	

Japan won hier hoofdzakelijk ten koste van Nederland. Ook Engeland ging iets achteruit evenals Duitschland, maar Zwitserland en Italië wonnen daarentegen flink terrein, waaruit de conclusie getrokken moet worden, dat Nederland zich niet heeft aangepast aan de gewijzigde omstandigheden en zich niet voldoende heeft ingespannen om haar deel te krijgen van de goedkope prints, welke thans bijzonder sterk gevraagd worden.

Het gebruik van *katoenen confectie* en van zijde en wollen manufacturen is belangrijk toegenomen. De achteruitgang van Nederland's aandeel is voornamelijk toe te schrijven aan de concurrentie van andere landen in Europa, waaronder in de eerste plaats Zwitserland.

De totalen waren:

	1913	1925	indexcijfer 200
Totaal	f 6.400.000	f 16.300.000	
Nederland	35 pCt.	18 pCt.	
Gr.-Brittannië	22 „	15 „	
Duitschland	10 „	10 „	
Overig Europa	6 „	25 „	!!
Japan	3 „	20 „	
Overig Azië	24 „	12 „	

Merkwaardig is, dat in confectiegoederen Europa het tegen Azië vrijwel heeft kunnen volhouden, al hebben Nederland en Engeland ook een veer laten vallen. Dat andere Europeesche landen in dezen een vooruitgang te boeken hebben, maakt het waarschijnlijk, dat het hier niet een kwestie is van goedkope Aziatische concurrentie, doch van een degelijke bewerking van de Indische markt, wat ook door Nederland had kunnen geschieden.

In *modewaren* heeft Japan iets groter vorderingen gemaakt, evenals in kleederen. De totale invoer daarvan is, zooals wij uit onderstaande cijfers zien, iets toegenomen. Het is wel opvallend, dat Engeland en Duitschland op hun percentage zijn blijven staan, terwijl Frankrijk evenals Nederland sterk is achteruitgegaan.

Wat Europa levert, zal dan ook wel meer bestemd zijn voor de Europeesche bevolking, terwijl de Aziatische modewaren door de inheemsche bevolking worden gekocht.

	1913	1925	indexcijfer 205
Totaal	f 1.900.000	f 5.000.000	
Nederland	25 pCt.	11 pCt.	
Gr.-Brittannië	12 „	11 „	
Duitschland	8 „	10 „	
Frankrijk	8 „	2 „	
Italië	0 „	4 „	
Japan	11 „	30 „	
Oost-Azië	32 „	28 „	
Ver.-Staten	0 „	4 „	

Garens.

De enorme achteruitgang van ons land in *garens* zal wel hoofdzakelijk toe te schrijven zijn aan het feit, dat de Engelsche garens, welke in 1913 ook naar Nederland werden verscheept, grootendeels verdrongen zijn door de Japansche garens. De ingevoerde hoeveelheid was ongeveer gelijk aan die in 1913, nl.:

	1913	1925	indexcijfer 200
Totaal	f 3.600.000	f 6.800.000	
Nederland weefgarens	15 pCt.	4 pCt.	
Nederland andere garens	21 „	1 „	
Engeland weefgarens	50 „	5 „	
Engeland andere garens	45 „	55 „	
Japan weefgarens	—	83 „	!!
Japan andere garens	—	15 „	
Zwitserland andere garens	—	20 „	

In *papier*, papieren artikelen (invoer in 1925

f 8.000.000) en reukwerken (invoer 2,2 miljoen) liep het percentage van ons land terug van 45 pCt. tot pl.m. 20 pCt. Bij al deze artikelen is de vermindering van het percentage een gevolg van de toegenomen directe verbindingen tusschen de landen van oorsprong en het afzetgebied.

Bij reukwerken zien wij het Fransche percentage stijgen van 4 pCt. tot 25 pCt., bij papier, dat van Duitsland en Oostenrijk van 1 tot 20 pCt. Hetzelfde is voor een deel het geval bij:

Rijwielen en onderdeelen van rijwielen.

	1913	1925	
Totaal	f 1.400.000	f 5.400.000	indexcijfer 105
Nederland	70 pCt.	20 pCt.	
Gr.-Brittannië .	15 "	35 "	
Duitschland ...	7 "	18 "	
Japan (banden)	5 "	9 "	
Ver. Staten (Motorrijwielen) .	—	5 "	

Maar ook blijkt uit deze cijfers, dat de Nederlandsche rijwielinindustrie het zoowel tegen de Duitsche als tegen de Engelsche moet afleggen, wat met meer inspanning en reclame misschien te voorkomen was geweest.

Verfwaren.

	1913	1925	
Totaal	f 3.500.000	f 7.500.000	indexcijfer 160
Nederland	57 pCt.	30 pCt.	
Duitschland ...	37 "	50 "	
Engeland	—	7 "	

Hoofdzakelijk handelsverplaatsing.

IJzer en staal.

	1913	1925	
Totaal	f 24.000.000	f 25.900.000	indexcijfer 150

Hierbij zijn inbegrepen de artikelen van ijzer en staal vervaardigd, zooals buizen en pijpen, assen en casserollen en draadnagels. Hoe sterk 1925 nog in het teeken van algemeene zuinigheid stond, bewijst wel het feit, dat van deze artikelen, omgerekend tot de waarde van 1913 voor pl.m. f 7 miljoen minder werd ingevoerd dan in dat jaar. Waar ook in 1913 deze goederen grootendeels uit Duitschland, Engeland en België werden betrokken, is de vermindering van het Nederlandsch percentage uitsluitend het gevolg van het uitschakelen van de Nederlandsche exporteurs.

	1913	1925
Nederland	56 pCt.	31 pCt.
Engeland	21 "	16 "
Duitschland	10 "	25 "
België	8 "	15 "

In *diverse metalen en metaalwerk* (koper, zink, lood, etc.), waarvan de totale invoer gestegen is van ruim 3 miljoen tot 6 miljoen (indexcijfer 150), ging Nederland's percentage achteruit van 48 pCt. tot 30 pCt.; een gevolg van directen import van Duitschland, dus van handelsverplaatsing.

Ten slotte het artikel zeep.

	1913	1925	
Totaal	f 1.100.000	f 2.800.000	indexcijfer 150
Nederland	58 pCt.	8 pCt.	
Engeland	30 "	70 "	
Andere landen .	12 "	22 "	

De Engelsche zeep — vooral de ruwe waschzeep (sunlight) — heeft alle concurrenten verslagen. Van de toiletzeep leverden in 1913 Nederland en Duitschland nog een vrij belangrijk deel, doch daarna verdrongen de Engelsche en de Fransche zeep het Duitsche en Nederlandsche product en kwamen ook andere landen (Ver. Staten van Noord-Amerika, België, Denemarken, Japan etc.) met hun fabrikaat aan de markt. Een enkel Nederlandsch merk kan zich nog met moeite handhaven. Ook hier zou door royale en degelijke reclame meer te bereiken zijn.

Resumeerende zien wij dus, dat de sterke achteruitgang van het Nederlandsch percentage voor een deel te wijten is aan onvoldoende inspanning en reclame door de Nederlandsche fabrikanten, voor een groot deel aan de ontwikkeling van de Oostersche, speciaal

de Japansche industrie en voor het grootste deel aan het feit, dat de invoer uit andere landen thans veel meer direct plaats heeft, dan via Nederland of door tusschenkomst van Nederlandsche exporteurs. Bovendien moet hier in aanmerking genomen worden, dat in de statistiek van 1913 minder scherp werd gelet op het land van oorsprong dan in 1925.

Wat het verlies betreft voor de Nederlandsche industrie, al is dit nog niet ruïneus en al heeft die industrie zooals de Twentsche katoenindustrie elders nieuwe afzetgebieden gevonden (zie artikel van den heer J. Gelderman in de Ec.-St. Ber. van 30 Maart) het zou van ergerlijke slaphed getuigen indien zonder meer berust werd in het verlies van afzet in onze eigen overzeesche gewesten.

Het moge waar zijn, dat de Nederlandsche Nijverheid te kampen heeft met hooge loonen en korten arbeidsduur en het daardoor aflegt tegen Japan, bijna al de niet-Aziatische concurrenten van Nederland verkeeren in hetzelfde geval en er zijn nog tal van artikelen, welke in Europa onder gunstiger productiewaarden kunnen worden vervaardigd dan in Japan — gezwegen nog van kwaliteit.

Maar ook de strijd tegen Japan is niet hopeloos, daar ook in dat land de arbeidsweek van 66 uur reeds is verminderd tot 56 uur en wel verder verminderen zal, terwijl de loonen ongetwijfeld zullen stijgen.

De Japansche lucifers, welke in 1913 voor f 0.10 per pak te koop waren, terwijl Zweedsche lucifers toen f 0,15 noteerden, kostten in 1925 f 0,22½ tegen f 0,25 de Zweedsche met het gevolg, dat het Europeesche product, ofschoon duurder, het Japansche weer verdrong.

En zoo kan het ook met andere artikelen gaan, mits de Europeesche en in het bijzonder de Nederlandsche industrieelen geen moeite en kosten ontzien om den afzet in Oost-Indië te pousseeren. Een degelijke studie van de markt is noodig, niet alleen door de Nederlandsche importeurs op Java, wien het onverschillig is of zij een Nederlandsch dan wel een buitenlandsch artikel verkoopen, daar zij zich bij hun inkoop slechts door de winstmarge laten leiden, maar vooral door de Nederlandsche fabrikanten zelf, die het bereizen onzer overzeesche gewesten maar al te veel overlaten aan Engelsche en Duitsche concurrenten.

Ook ligt hier een taak voor de Nederlandsche Kamers van Koophandel, waarvan slechts enkele in haar jaarverslag eenige bladzijden wijden aan den handel met de Koloniën. Het kan zeker niet verlangd worden van alle Kamers, dat zij een studie maken van den Indischen import; maar evenals in Londen een speciale organisatie voortdurend de aandacht vestigt op het overzeesch afzetgebied, zou door de Vereeniging van Kamers van Koophandel met de Vereeniging van Fabrikanten het initiatief genomen kunnen worden voor de oprichting van een bureau, dat de Nederlandsche industrieelen en ook het Koloniaal Bestuur voorlicht over alles wat den Nederlandschen afzet in onze Koloniale gebieden zou kunnen bevorderen. Het Koloniaal Instituut, de 4e Afdeling van het Ministerie van Koloniën en het Departement van Handel te Buitenzorg vervullen te dien aanzien slechts een passieve rol wat niet anders kan, ook al niet wijl deze instellingen ten dienste staan zoowel van het buitenland als van het binnenland en zij geen bijzondere gegevens kunnen verstrekken betreffende inschrijvingen, groote werken, modeveranderingen enz. wat niet wegneemt, dat van deze zijde aan een particulier bureau de gewenschte steun zal worden gegeven. W. DE COCK BUNING.

(Slot volgt).

HET JAARVERSLAG VAN DE NEDERLANDSCHE BANK

Het verslag over 1926/27 van den President van De Nederlandsche Bank begint met te constateeren, dat het weldadig aandoet om waar te nemen, hoe allengs een rustige ontwikkeling treedt in de plaats van de onrust en de onzekerheid, waaronder zoovele landen,

vooral in Europa, gedurende jaren hebben geleefd. Een weerspiegeling van die toenemende verbetering is te vinden in de koersen op de wisselmarkt, waar de fluctuaties binnen betrekkelijk enge grenzen beperkt bleven. De Indische gulden schommelde tusschen 0,0 pCt. en 0,5 pCt. appreciatie ten aanzien van den Nederlandschen gulden. Het pond fluctueerde tusschen 0,3 pCt. appreciatie en 0,24 pCt. depreciatie ten opzichte van de Hollandsche geldeenheid. Voor New York bedroegen deze cijfers 0,6 pCt. appreciatie en 0,15 pCt. depreciatie. Berlijn 0,55 pCt. appreciatie, 0,2 pCt. depreciatie. Brussel 0,6 pCt. appreciatie, 0,4 pCt. appreciatie. Parijs 78 pCt. depreciatie en 90 pCt. depreciatie. Rome 76 pCt. depreciatie en 83 pCt. depreciatie.

Ten aanzien van de goudpolitiek van Nederland wordt de opmerking gemaakt, dat ons land zich alleen verplicht heeft goud af te staan voor export naar die landen, die wederkeerig tot afgifte van goud naar Nederland bereid zullen zijn, zoodra ten opzichte van hun valuta het gouduitvoerpunt naar Nederland bereikt is.

De Bankpresident gaat dan voort:

Reeds in ons vorig jaarverslag wezen wij er op, dat eene eigenaardige moeilijkheid zich voordoet bij de vaststelling van de koersen, welke ten opzichte van den gulden in de internationale wisselmarkt moeten worden aangenomen voor de in- en uitvoerpunten van goud. Vroeger stonden die in- en uitvoerpunten van goud vast; bereikte de wisselkoers een bepaald punt, dan kon men zeker zijn, dat goud-verzending zou plaats vinden, maar dan ook alleen ingeval die koers werkelijk bereikt werd. In de kosten van vervoer en in de snelheid van vervoer konden evenwel in de laatste tijden incidenteel z66 belangrijke wijzigingen worden gebracht, dat die goudpunten telkens aan wisseling onderhevig waren. Die wijzigingen konden veroorzaakt worden door enkele alleenstaande feiten, bijv.: het bij uitzondering toestaan van een lagere vracht door eenig stoomschip, het verkrijgen van een rentebesparing door vervoer per vliegmaschine, eene verzending in miniatuur-verpakking, waardoor gebruik kan worden gemaakt van het tarief voor postpakketten, of het bedingen van een verlaagde assurantiepremie. Ook kon dit geschieden door den aankoopsprijs van goud iets te verhoogen, of rentelooze voorschotten op zeilend goud te verschaffen.

De goudpunten hebben daarmee hunne vastheid van vroeger ingeboet. Het is de vraag, of het niet in het algemeen belang wenschelijk zal zijn, dat deze quaestien ook door de Centrale Banken gezamenlijk in studie worden genomen.

Door actief in de buitenlandsche wisselmarkt op te treden, slaagde de Bank erin, een onnoodig en oneconomisch heen en weer zenden van goud te voorkomen. Deze politiek komt tot uiting in de groote afwisseling van de buitenlandsche wisselportefeuille (incl. saldi bij correspondenten in den vreemde). Het hoogste bedrag van deze portefeuille werd op 22 Juli 1926 bereikt met f 255.628.498,—; het laagste op 3 Februari 1927 f 168.958.250,—. Een vergelijking tusschen de cijfers van de buitenlandsche wisselportefeuille inclusief saldi op de ultimo's van de twee laatste boekjaren wijst een teruggang aan van f 201.213.080,— op 31 Maart 1926 tegen f 178.987.100,— op 31 Maart 1927.

Toen die wegtrekkingen van saldi in begin Februari 1927 nog bevorderd werden door omvangrijke buitenlandsche emissies in ons land, waardoor ook het Nederlandsche kapitaal aan den uitvoer deelnam, verhoogde de Nederlandsche Bank bij wijze van waarschuwing haar beleeningsrente met ½ pCt.

Over de koersbeweging van den gulden schrijft de President:

De gulden neigde bijna het geheele jaar naar de zijde van het goud-uitvoerpunt, dit is te verklaren uit dezelfde oorzaak, waarom doorlopend eene neiging bestond tot wegtrekking van geld uit ons land naar den vreemde en wel door het opzoeken van geld uit Nederland van markten met een hooger rentestand. De belangrijke provenuen uit aflevering van onze overzeesche producten, welke voor een niet gering gedeelte in vreemde valuta's werden verwerkt, hebben van den anderen kant uit den aard der zaak een gunstigen invloed gehad op den stand van den gulden.

Vervolgens wordt stilgestaan bij de stabilisatie van den Belgischen franc, waarbij ook op de hulp gewezen wordt, die de circulatiebanken van een aantal landen hebben verleend door het gezamenlijk openen van een crediet aan de Belgische Nationale Bank, waarop deze eventueel zou kunnen trekken ter bescherming van de Belgische valuta. Het verslag zegt hierover:

De administratie en bewaring van de onderpanden — prima handelswissels — voor dit crediet en de verdeling over de verschillende deelnemende banken werd opgedragen aan De Nederlandsche Bank. De Banque Nationale de Belgique behoefde evenwel van dit crediet tot dusver geen gebruik te maken. Toch zal het bestaan ervan ontegenzeggelijk hebben medegewerkt om het vertrouwen in de Belgische valuta te bevestigen.

Wij wenschen onze Zuidelijke burenen van harte geluk met het succes van deze regeling, welke na zeer zorgvuldige voorbereiding onder de krachtige leiding van den Minister van Staat Francoqui en de Banque Nationale de Belgique op zoo oordeelkundige wijze is volvoerd.

Bovendien is het reeds een verheugend feit op zichzelf, dat ook bij deze gelegenheid zoovele circulatiebanken bereid waren de handen ineen te slaan voor eene samenwerking. Mede daardoor is de stabilisatie van de Belgische valuta eene wereld-gebeurtenis geworden.

Na ook nog bij de stabilisatie van de Deensche kroon te hebben stilgestaan, schrijft de President:

Allengs hebben door die reorganisaties verscheidene landen nieuwe pariteiten gekregen. Vroeger bestond er eene neiging in verschillende landen om bij wege van overeenkomst eenzelfde eenheid van munt aan te nemen; men joeg daarbij de illusie na, dat in werkelijkheid het betaalmiddel in het internationaal verkeer in die landen ook van gelijke waarde zoude worden. Een uitvloeisel van die utopie — indien men dit streven zoo betitelen mag — was de vorming van verschillende Munt-Unies, zooals de Latijnsche en de Scandinavische. Deze welgemeende pogingen hebben tot groote teleurstellingen geleid en ten slotte zelfs tot groote moeilijkheden, zoodat allerzijds thans die Unies opgezegd zijn. Het is belangwekkend thans die nieuwe valuta's en pariteiten in oogenschouw te nemen. De valuta's der voornaamste landen worden uitgedrukt in:

		Muntpariteit in guldens.
Engeland	Ponden sterling	12,1071
Amerika	Dollars	2,4878
Zwitserland	Zwitsersche Francs	48,—
Zweden	Zweedsche Kronen	66,67
Duitschland	Reichsmarken	59,26
Oostenrijk	Shillings	35,—
België	Belga's	34,59
Denemarken	Deensche Kronen	66,67
Noorwegen	Noorsche Kronen	66,67
Frankrijk	Francs	48,— 1)
Spanje	Peseta's	48,— 1)
Italië	Lire's	48,— 1)
Hongarije	Pengö	43,51
Tsjecho-Slowakije	Tsjech. Kronen	— 2)
Polen	Zloty	nog niet vastgesteld.

De rentevoet werd in ons land dit jaar slechts eenmaal gewijzigd en wel alleen op beleeningen, — met uitzondering van goederenbeleeningen — en voorschotten in rekening-courant, nl. een verhooging met ½ pCt. op 3 Februari 1927.

De rentestand voor normale disconto's was bij ons en bij de verschillende buitenlandsche circulatiebanken over het kalenderjaar 1926 gemiddeld:

		tegen in 1925
De Nederlandsche Bank	3,56 %	3,90 %
De Javasche Bank	4,27 „	4,50 „
Bank of England	5,— „	4,58 „
Banque de France	6,59 „	6,52 „
Reichsbank	6,74 „	9,16 „

1) Oude berekeningen; nog niet gestabiliseerd.

2) De koers van de Tsjech. kroon is in zooverre binnen perken gesteld, dat bij wet van 23 April 1925 aan de emissiebank de verplichting is opgelegd tot handhaving van den koers der laatste twee jaren, zijnde 290 tot 303 dollarcen ten per 100 kronen.

Naar de muntpariteit van den dollar gerekend, zou derhalve de gemiddelde pariteit in guldens uitkomen op 7,376.

Banque Nationale de Belgique..	7,06 „	5,70 „
Banque Nationale Suisse	3,50 „	3,90 „
Banca d'España	5,— „	5,— „
Sveriges Riksbank	4,50 „	5,17 „
Norges Bank	5,38 „	5,85 „
Nationalbanken i Kjøbenhavn..	5,24 „	6,50 „
Federal Reserve Bank of New-York	3,84 „	3,42 „

Uitvoerig bespreekt het verslag de discontomarkt en de houding, die De Nederlandsche Bank in dit opzicht heeft aangenomen. Aangezien wij in het vorige nummer over hetzelfde onderwerp reeds een aantekening plaatsten, willen wij thans met de enkele vermelding volstaan, dat momenteel door de Nederlandsche Bank vooral gelet wordt op het „self-liquidating”-karakter als eisch voor de toelating tot discontoeering. Bovendien heeft de Nederlandsche Bank door den eisch om van elke acceptatie opgave te verstrekken, onverschillig of deze acceptatie al of niet onder het met de banken getroffen arrangement valt, een volledig overzicht van alle bankaccepten in guldens, voor zoover die betrekking hebben op financieringen, waarbij het buitenland betrokken is.

Over de aansluiting bij het internationale giroverkeer schrijft het verslag:

Wij hebben ons in het afgelopen boekjaar op verzoek van de Reichsbank bereid verklaard mede te werken aan het zoogenaamde internationale giro-verkeer. Hierdoor is het mogelijk geworden, dat uit het tegood, hetwelk de rekening van de Reichsbank bij ons aanwijst, zij op verzoek van hare cliëntele bedragen kan doen overschrijven op de rekeningen van bij De Nederlandsche Bank aangesloten rekeninghouders. Het geldt evenwel vooralsnog eene eenzijdige handeling, daar wij nog geen aanleiding hebben kunnen vinden onze rekeninghouders in de gelegenheid te stellen om via de Reichsbank betalingen per giro in Duitschland te doen, aangezien naar ons oordeel de particuliere banken en de Postcheque- en Girodienst daarin voldoende voorzien.

In het afgelopen boekjaar werd door de circulatie hier te lande f 7.508.050,— aan gouden tientjes opgenomen, een bedrag van f 635.000,— aan gouden tientjes werd bovendien afgegeven met bestemming voor Curaçao, waar zich als gevolg van de gunstige economische ontwikkeling een toenemende behoefte aan ruilmiddelen openbaarde. Ten slotte werd in het vorige boekjaar een bedrag van ongeveer f 10 miljoen aan gouden tientjes door particulieren naar Indië verscheept.

Over de circulatie van zilverbons schrijft het verslag:

Aan zilverbons stond op 31 Maart 1927 nog uit een bedrag van f 12.309.000 tegen f 15.736.000 op 31 Maart 1926. Wij hebben aan deze geleidelijke inkrimping van zilverbons medegewerkt, ook op grond van de overweging, dat het wel gewenscht te achten is, dat dit Staatsmuntpapier, hetwelk bestemd was om in bijzondere tijden als hulpmiddel voor de circulatie dienst te doen, wordt ingetrokken nu die bijzondere tijden niet meer bestaan.

Intusschen zijn hier en daar klachten geuit, dat geen voldoende betaalmiddelen ter grootte van een Rijksdaalder in ons land beschikbaar waren. De voorziening in de behoefte aan dit betaalmiddel is een zaak van de Regeering; naar ons bekend is, heeft zij deze quaestie dan ook in nadere overweging genomen. Intusschen hebben wij op verzoek der Regeering zilverbons wederom in ruimere mate in omloop gebracht.

In de afgelopen verslagperiode werden hier te lande aan binnenlandsche leeningen uitgegeven: f 619.074.000,—, waarvan f 456.989.550,— aan conversies.

Bovendien werd gedurende de afgelopen verslagperiode aan buitenlandsche leeningen hier te lande uitgegeven:

in Guldens	154.250.000
„ Dollars	46.731.250
„ R. Mk.	79.500.000
„ Zw. Frs.	43.125.000
„ Belg. Frs.	200.000.000
„ Belg. s	6.000.000
„ Ponden Sterling	3.090.000
„ Lires	6.375.000

Gedurende dit boekjaar hebben eenige belangrijke terugbetalingen plaats gevonden door de Fransche Regeering van credieten, welke in 1918 en 1919 aan den Franschen Staat door de Nederlandsche Regeering zijn verstrekt geworden. De eerste terugbetaling betrof het op 6 December 1918 door tusschenkomst van de N.U.M. door den Nederlandschen Staat verstrekte crediet ad f 30 miljoen, hetwelk eerst op 1 April 1927 opvorderbaar was, doch reeds per 1 November 1926 door den Franschen Staat werd terugbetaald. Verder betaalde de Fransche Regeering op 1 Februari 1927 aan den Nederlandschen Staat terug het in Augustus 1919 verstrekte crediet ad f 25 miljoen, hetwelk, bestemd voor den wederopbouw van Noord-Frankrijk, eerst op 1 Juli 1929 opvorderbaar was.

Deze terugbetalingen hebben niet onbelangrijk medegewerkt om de positie van de Schatkist ruimer te maken. En door aflossing van deze credieten en door het ruimer vloeien van middelen, heeft de Staat dit boekjaar veel minder een beroep op de open markt behoeven te doen dan in de daarvoorafgaande boekjaren.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Mei 1927, in vergelijking gebracht met de overeenkomstige cijfers van Mei 1926.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 48.736.900 op tegen f 44.966.300 in Mei 1926 en vertoonden mitsdien een vooruitgang van f 3.770.600. De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van f 9.361.100.

De totaal-opbrengst over de eerste vijf maanden van dit jaar bedroeg f 215.609.000, zijnde f 10.149.200 méér dan die in hetzelfde tijdvak van 1926, terwijl de raming met f 18.730.500 werd overschreden. Laat men echter, om een meer zuivere vergelijking te krijgen, de rijwielenbelasting, die voor verreweg het grootste gedeelte in de maand Januari van elk jaar binnenkomt, buiten beschouwing, dan blijkt dat de opbrengst der overige middelen over de maanden Januari t/m. Mei 1927 5/12 van de voor dat jaar geraamde opbrengst met f 14.966.400 te boven gaat.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonden de grondbelasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de invoerrechten, het statistiekrecht, de zout-, de geslacht-, de bieren- en de tabakaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de belasting op rijwielen, de zegelrechten, de registratierechten, de rechten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de personeele belasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de wijn-, de gedistilleerd- en de suikeraccijns en de domeinen. Vergelijking der cijfers doet zien, dat over het algemeen de middelen in de afgelopen maand bijzonder ruim hebben gevloeid. Het totaalcijfer der opbrengst werd tot dusver nog slechts éénmaal (in November 1922) overtroffen.

Evenals de vorige maand gaf de grondbelasting eene stijging in opbrengst te zien. Het accrés bedroeg f 283.700 en is ongetwijfeld voor een deel aan de snellere invordering te danken. Gerekend over vijf maanden gaf dit middel in 1927 f 649.200 méér te boeken dan in het voorafgaande jaar. Ook de raming werd in gemelde periode overschreden (met bijna 3 ton). De mogelijkheid bestaat echter, dat de volgende maanden weer een daling in opbrengst zullen geven.

De personeele belasting leverde f 142.000 minder op dan in Mei 1926. Het nadeelig verschil is overigen vrij gering en vindt voor een goed deel zijne verklaring in de ruimere ontvangsten die deze belasting in de eerste maanden van dit jaar inbracht. De eerste vijf maanden van 1927 gaven nog f 328.200 méér te boeken dan dezelfde maanden van het vorige jaar. Daarentegen bleef de opbrengst van Januari t.m. Mei 1927 f 4.654.500 bij 5/12 der raming ten achter. Bij dit laatste dient evenwel te worden bedacht dat de perso-

neele belasting grootendeels in het midden des jaars binnenkomt.

De inkomstenbelasting vloeide in de afgelopen maand buitengewoon ruim en gaf het record-cijfer te zien van f 14.958.400, d.i. f 1.245.700 meer dan de toch al vrij belangrijke opbrengst van Mei 1926. Ook bij deze belasting doet de snellere invordering zich intusschen als een factor van betekenis gevoelen. Uit de vergelijking van de ontvangsten, uit dit middel over de eerste vijf maanden van 1926 en 1927 voortvloeiende, blijkt n.l. dat de bedragen als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden verdeeld:

	Jan. t/m. Mei 1926	Jan. t/m. Mei 1927
1923/24....	f 1.633.100,—	—
1924/25....	„ 4.550.500,—	f 716.000,—
1925/26....	„ 46.435.700,—	„ 2.647.400,—
1926/27....	„ 700,—	„ 50.354.900,—
1927/28....	„ —	„ 1.200,—
Totaal.	f 52.620.000,—	f 53.719.500,—

De dienst 1926/1927 heeft dus reeds bijna f 4 miljoen méér opgebracht dan de overeenkomstige dienst (1925/1926) in de eerste vijf maanden van 1926. Daarentegen brachten de afgelopen dienstjaren veel minder op. Toch leverde de inkomstenbelasting tot dusver in 1927 nog f 1.099.400 meer op dan in hetzelfde tijdvak van 1926. Ook de raming werd belangrijk overtroffen (met f 12.886.100).

De vermogensbelasting gaf ditmaal weer een hogere opbrengst te boeken (van f 837.500). Door de wijziging der betalingstermijnen in verband met de overdracht der invordering aan de ontvangers der directe belastingen is het niet gemakkelijk omtrent den loop van dit middel een oordeel te vormen. De opbrengst der eerste 5 maanden van 1927 ging die van dezelfde maanden van 1926 met f 1.026.600 te boven terwijl de raming met f 1.452.500 werd overschreden. Ongetwijfeld is dit gunstig resultaat ook bij dit middel voor een deel aan de snellere invordering toe te schrijven.

De dividend- en tantiëmebelasting liep f 167.300 in opbrengst terug. De grillige loop van dit middel maakt het echter geraden uit dezen teruggang geen conclusies te trekken. Bij vergelijking van het tijdvak Januari t/m Mei blijkt het loopende jaar een surplus boven 1926 te hebben opgeleverd van f 458.300, waartegenover staat dat de raming niet werd bereikt (nadeelig verschil f 2.609.000).

De invoerrechten liepen op met f 301.800, terwijl het statistiekrecht een stijging in opbrengst vertoonde van f 52.100. De loop van deze beide middelen blijft tot tevredenheid stemmen.

Van de accijnzen bleef de zoutaccijnzen zich in stijgende lijn bewegen. De toeneming bedroeg ditmaal f 10.400; gerekend over vijf maanden kon in totaal f 113.700 meer worden geboekt dan in het vorige jaar. Ook de geslachtaccijnzen leverde ditmaal een hogere opbrengst voor de schatkist op (van f 116.400). De duurte van het varkensvleesch schijnt ten gevolge te hebben, dat méér rundvleesch wordt gegeten. Het loopende jaar gaf tot dusver reeds f 116.200 boven het voorafgaande, terwijl reeds ruim 3 ton boven de raming inkam. De wijnaaccijnzen wees een daling in opbrengst aan van f 18.300, hetgeen wellicht in verband staat met de ruime opbrengst uit dit middel in de maand Maart. Ook de gedistilleerdaccijnzen gaf een lagere inkomst (van f 310.500). De loop van dit middel blijft zich in dalende lijn bewegen; de eerste 5 maanden van 1927 brachten f 277.300 minder op dan hetzelfde tijdvak van 1926, terwijl evenmin de raming werd bereikt (tekort f 565.200). Het bier leverde f 26.200 meer op; de opbrengst der eerste 5 maanden steeg daardoor f 350.800 boven die van Januari t.m. Mei 1926. Daarentegen liep de suikeraccijnzen terug met f 554.600. Dank zij de hogere opbrengsten van Januari en April komt dit middel, gerekend over 5 maanden, toch nog f 21.500 uit boven 1926, waarbij het voorts de aandacht trekt, dat 5/12 der raming met f 273.700 werd over-

troffen. Eindelijk moge nog worden gewezen op den tabakaccijnzen, die een accrés vertoonde van f 399.200. Niettegenstaande de schommelingen, die in den loop van dit middel den laatsten tijd te bespeuren vielen, blijkt de totaalopbrengst der eerste 5 maanden van dit jaar bijna niet van die van hetzelfde tijdvak van 1926 te verschillen.

De belasting op gouden en zilveren werken gaf ook ditmaal een hogere inkomst (van f 16.500). Het schijnt wel of in het vak eenige opleving komt, daar de stijging in opbrengst nu reeds 8 maanden aanhoudt. Ook de belasting op rijwielen wees een voordeelig verschil in opbrengst aan (van f 72.200). Tot dusver kwam in het loopende jaar al f 160.500 méér in dan in de eerste vijf maanden van 1926 en f 118.200 méér dan het geheele voor 1927 geraamde bedrag. Aan de regelmatige stijging van deze belasting zal de toename der bevolking wel niet vreemd zijn.

Van de middelen, die meer in rechtstreeksch verband staan met het zakenleven, brachten de zegelrechten f 650.600 méér op, waarvan f 216.000 op rekening komt van de hogere opbrengst van het effectenzegel. De registratierechten vertoonden een stijging van f 292.700 en de loodsgelden stegen met f 14.300. Uit een en ander volgt, dat de hier besproken groep een goed figuur maakte. Ook de vergelijking van de opbrengsten der eerste 5 maanden van 1926 en 1927 maakt een alleszins bevredigenden indruk. Uit het volgende staatje blijkt, dat zoowel de opbrengst van 1926 als 5/12 der raming belangrijk werden overschreden:

	Opbrengst Jan./Mei '26	Opbrengst Jan./Mei '27	Raming Jan./Mei '27
Zegelrechten.....	f 10.189.200	f 12.463.100	f 9.583.300
Registratierechten..	„ 9.268.200	„ 9.350.000	„ 8.541.700
Loodsgelden.....	„ 1.754.200	„ 2.060.200	„ 1.666.700

Ten slotte trekken de successierechten nog de aandacht, die ditmaal f 652.500 méér in de schatkist brachten en daardoor de opbrengst over het tijdvak Januari t.m. Mei van dit jaar f 3.385.300 deden stijgen boven die van dezelfde periode van het vorige jaar en f 3.370.300 boven het geraamde bedrag. De domeinen brachten f 8.400 minder op.

De inkomsten van het „Leeningsfonds 1914” bedroegen in de afgelopen maand f 12.188.600, waarvan ruim f 5.556.000 aan de Verdedigingsbelastingen was te danken. De middenstaat van Mei 1926 wees een opbrengst aan van f 11.029.000. In de eerste vijf maanden van 1927 kwam in totaal f 47.356.300 binnen (in hetzelfde tijdvak van 1926 f 46.196.100).

De inkomsten ten bate van het „Wegenfonds” beliepen in de afgelopen maand f 4.037.700; over de maanden April en Mei in totaal f 4.691.700.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DUITSCHLAND ONDER HET HERSTELREGIME.

I.

Dr. F. H. Repelius te Berlijn schrijft ons:

De tusschentijdsche Rapporten van den Generaal-Agent en van de verschillende Commissarissen en Trusteessen, aangesteld ter uitvoering van het plan der Experts, werden dezer dagen aan de Commissie van Herstel aangeboden. Aanvangend met het begin van het derde hersteljaar (1 September 1926) loopen deze Rapporten grootendeels tot begin Juni, zoodat zij, aansluitend bij de vorige, in den aanvang van December 1926 verschenen, Rapporten, hoofdzakelijk op het laatste halfjaar betrekking hebben.

In den aanhef van zijn Rapport merkt de Generaal-Agent op, dat de ontwikkeling van het plan zelf „characteristically normal” was; zoowel het credietwezen als het budget vertoonden echter een buitengewoon belangwekkende ontwikkeling, zoodat de beschouwingen, die hij aan deze onderwerpen wijdt, uitvoeriger dan gewoonlijk zijn.

Voor de ontwikkeling van de credietverhoudingen in Duitschland zij verwezen naar het in dit blad geresumeerde Rapport van den Commissaris bij de Rijksbank en moge volstaan worden met opneming van de conclusie, die de Generaal-Agent in zijn slot-beschouwing trekt: „De behandelde periode stond onder den invloed van de credietpolitiek der Rijksbank, die onder de inwerking van tegenstrijdige factoren moest worden gevoerd en die niet in de eerste plaats gericht is geweest op de bescherming van haar deviezen. De Rijksbank beschikt ter bescherming van de Deutsche wisselkoersen over groote hulpbronnen en over grooten invloed, zoodat de stabiliteit van de mark ten volle verzekerd blijft.”

Hoewel volgens de overeenkomsten van Londen de staatshuishouding, zoolang de in het Plan voorziene betalingen voldaan worden, volledig aan het beleid der regeering is overgelaten, heeft de ontwikkeling van het budget toch voor de uitvoering van het Plan zeer groote beteekenis. In de eerste plaats is stabiliteit van het budget noodzakelijk voor het economisch herstel van Duitschland en daardoor voor de daarmee ten nauwste samenhangende mogelijkheid, dat dit land aan zijn herstelverplichtingen voldoet. In de tweede plaats voorziet het plan rechtstreeksche bijdragen uit het budget en ten slotte zou de stabiliteit van de Mark bedreigd kunnen worden door groote deficiten, wat weer invloed zou hebben op het transfervraagstuk.

Aan de hand van de gedetailleerde analyse van het budget van den Generaal-Agent moge het volgende overzicht van de inkomsten en uitgaven van het Rijk, gedurende de laatste 4 fiscale jaren worden gegeven.

Staatshuishouding (in miljoenen RM.).

	Definitieve resultaten		Voorloopige uitkomsten	Begroo-ting
	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1927/1928
<i>Inkomsten</i>				
Belastingen	5.764,6	4.892,7	4.712,9	5.305,0
Invoerrechten en accijnzen	1.557,1	1.963,6	2.462,1	2.445,0
Inkomsten uit Staatsbedrijven en beleggingen	147,1	77,2	175,8	203,5
Muntwinst	99,9	213,6	149,1	190,0
Andere inkomsten	188,2	187,3	189,8	130,3
Totaal	7.756,9	7.334,4	7.689,7	8.273,8
<i>Uitgaven</i>				
Overdracht aan Staten en gemeenten	2.770,4	2.595,6	2.625,6	2.892,9
„Innere Kriegslasten”	1.136,7	352,6	304,7	177,3
Uitvoering plan der Experts.....	—	291,3	537,0	831,2
Reserve verpande belastingen	—	—	12,8	67,5
Pensioenen	1.066,8	1.428,7	1.462,3	1.474,8
Leger en Vloot	458,6	587,7	674,6	701,1
Verkeersmiddelen	98,4	109,0	154,0	158,2
Sociale maatregelen ..	272,6	401,3	435,3	531,2
Werkloosheidszorg ..	35,8	163,6	392,3	580,1
Subsidies en voorschotten aan ondernemingen	111,6	390,9	473,6	235,9
Aflossing van nieuwe staatsschulden	438,6	253,1	171,0	74,0
Dienst der gevaloriseerde staatsschulden ..	—	1,1	240,8	356,8
Andere uitgaven	830,7	870,4	1.059,2	1.049,2
Totaal	7.220,2	7.444,3	8.543,2	9.130,2
Surplus	536,7	—	—	—
Deficit	—	109,9	853,5	856,4

In zijn berekeningen heeft de Generaal-Agent de budgetcijfers tot hun eenvoudigsten vorm herleid en de verschillende factoren (als de splitsing in gewoon, buitengewoon en „Kriegslasten” budget, de overboekingen zoewel tusschen deze budgetten onderling als tusschen bepaalde onderdeelen daarvan en tusschen verschillende jaren), die het onoverzichtelijk en onduidelijk maken, geëlimineerd.

Alleen het eerste jaar geeft een overschot te zien, dat bovendien nog vergroot werd door het — RM 355,3 miljoen bedragende — restant van de opbrengst der leening in verband met de stabilisatie van de Mark. Het deficit van het volgende jaar werd gedekt door een gedeelte van dit surplus, dat van 1926/1927 door een ander gedeelte daarvan en door de opbrengst eener Rijksleening (RM 500 miljoen nominaal, de opbrengst staat met RM 329,4 miljoen te boek). Voor het thans loopende jaar heeft men als dekking van het deficit bestemd: RM 200 miljoen uit het surplus van vroegere jaren, RM 190 miljoen uit het zoogenaamde „Betriebsmittelfonds” (blijkbaar ontstaan uit het niet in de staatsrekening opgenomen gedeelte der in het jaar 1924/1925 gemaakte muntwinst), terwijl voor dekking van de rest geleend mag worden.

De samenstelling van de opbrengst der belastingen heeft zich niet onaanzienlijk gewijzigd. De opbrengst der omzetbelasting daalde met RM 1000 miljoen als gevolg van de verlaging van het tarief van 2¹/₂ op 3¹/₄ pCt. en de afschaffing der belasting van den handel in luxe-artikelen. Het aandeel dezer belasting in het totaal der belastingen daalde hierdoor van 24,7 op 10,9 pCt. Invoerrechten en accijnzen brachten in 1924/1925 20,1 pCt. op, voor 1927/1928 wordt uit dezen hoofde 29,6 pCt. verwacht; deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de vermeerdering van de opbrengst der invoerrechten, veroorzaakt door den toenemenden import en de verhooging der graanrechten op 1 Augustus 1926.

Wat de uitgaven betreft, staat tegenover een vermindering van enkele groepen, o.a. van innere Kriegslasten en van de aflossing van de staatsschuld (voornamelijk als gevolg van de in vorige jaren plaats gehad hebbende aflossing van schatkistwissels) een toeneming over vrijwel de geheele linie. De toeneming der sociale uitgaven bestaat voornamelijk uit grootere bijdragen van het Rijk in de uitkeeringen in geval van ouderdom en invaliditeit en de verzorging van weduwen en weezen. Die ter zake van de werkloosheid vloeit, wat het loopende fiscale jaar betreft, voort uit de regeling van 1 April jl., volgens welke, vooruitlopende op het tot stand komen van een nieuwe wet, het Rijk practisch het tot dusver door Staten en gemeenten bijgedragen gedeelte der werkloosheidszorg op zich neemt. In dit verband moge worden opgemerkt, dat, behalve genoemde uitgaven, ook die, welke onder „subsidies en voorschotten aan ondernemingen” in het budget voorkomen, bestemd zijn om door woningbouw, aanleg van kanalen, ontginning enz., de werkloosheid te bestrijden.

De Generaal-Agent onderwerpt het Deutsche budget op verschillende punten aan critiek. Behalve tegen de reeds bovengenoemde onoverzichtelijkheid van het budget en de gewoonte reeds toegestane doch niet gebruikte middelen in het volgende jaar ter vrije beschikking van de regeering te doen komen, maakt hij voornamelijk bezwaar tegen de splitsing in gewone en buitengewone dienst, tegen de financiële regeling tusschen het Rijk en de Staten en gemeenten en tegen het hooge niveau, waartoe de staatsuitgaven werden opgevoerd.

Het ginsel om kapitaaluitgaven zonder meer uit leeningen te dekken is volgens den Generaal-Agent onjuist, daar het gemakkelijk leidt tot het doen van uitgaven, die achterwege zouden zijn gebleven, zoo zij in gewone inkomsten dekking hadden moeten vinden.

De financiële verhouding tusschen het Rijk eener-, de Staten en gemeenten anderzijds, de zoogenaamde „Finanzausgleich”, komt volgens de bestaande wettelijke bepalingen hierop neer, dat de Staten en gemeenten 75 pCt. van de inkomstenbelasting en 30 pCt. van de omzetbelasting ontvangen, terwijl een minimum uitkeering van RM. 2600 miljoen door het Rijk wordt gegarandeerd. Bovendien ontvangen zij nog hoge percentages van enkele belastingen van ondergeschikte

beteekenis en speciale uitkeeringen. De bezwaren van deze regeling zijn:

1e. Het Rijk staat een groot gedeelte van de voornaamste belastingen, die bovendien het snelst reageeren op de conjunctuur, af. In gunstige periodes ontvangt het slechts een gering percentage van de grootere opbrengst dezer belastingen, in tijden van depressie daarentegen moet het uit andere inkomstenbronnen de Staten en gemeenten bijspringen.

2e. De uitkeeringen houden onder de vigeerende regeling geenerlei verband met de financiële behoeften van Staten en gemeenten; cijfers hieromtrent, welke overlegging de eerste voorwaarde voor de toepassing van een systeem als het thans bestaande moet worden geacht, ontbreken tot dusver te eenemale.

3e. Waren de organen, die de opbrengst der belastingen uitgeven, niet ontheven van alle verantwoordelijkheid voor de heffing, dan zou daardoor een spaarzamer gebruik der belastinggelden in de hand worden gewerkt.

Hoewel uit verschillende posten van het budget blijkt, dat besparingen mogelijk zijn en dat het Rijk, voor het geval een beroep op de kapitaalmarkt minder gewenscht zou zijn, nog over reserves, in de eerste plaats in den vorm van preferente spoorwegobligaties beschikt, die eventueel gerealiseerd zouden kunnen worden, zoo zal toch de handhaving van het noodzakelijk evenwicht tusschen inkomsten en uitgaven ongetwijfeld een grooteren weerstand tegen nieuwe uitgaven, dan in de laatste jaren werd ontwikkeld, noodig maken.

Ten aanzien van den economischen toestand van Duitschland kan de Generaal-Agent constateren, dat het proces van aanpassing bij de stabilisatie reeds een vergevorderd stadium heeft bereikt. Waren in den herfst van het vorige jaar enkele van de meest acute crisisverschijnselen reeds grootendeels verdwenen, thans is een verdere vooruitgang duidelijk waarneembaar. Werkloosheid is méér verminderd dan uit de gebruikelijke seizoensverbetering zou volgen, productie en consumptie bewegen zich op het hoogste niveau, dat sedert de stabilisatie kon worden waargenomen. Het mag echter niet uit het oog worden verloren, dat de gunstige stand van zaken bijna uitsluitend op binnenlandsche ontwikkeling betrekking heeft. Vanzelfsprekend is het, dat het reconstructieproces het eerst tot uiting komt in een herleving van den binnenlandschen handel en van de consumptie; eerst wanneer gebleken is, dat de Deutsche industrie en handel in hun geheel weer op de wereldmarkt kunnen concurreren, kan van een definitieve beëindiging van de reconstructieperiode gesproken worden.

De vroeger gegeven cijfers mogen hierbij worden aangevuld en uitgebreid.

de arbeidsmarkt sterk toegenomen en wel door toestrooming uit de volgende groepen: vrouwen, personen, wier inkomen als gevolg van de inflatie gereduceerd werd, arbeiders, afkomstig uit afgestaan territorium en door het beschikbaar komen van de in de onmiddellijk aan den oorlog voorafgaande jaren geboren generatie.

Desteenkolenproductie onderging een sterken prikkel door het uitbreken van de staking in Engeland; de productie, hoewel thans weer gedaald (de cijfers voor Maart en April geven een onjuist beeld door een groot resp. zeer gering aantal werkdagen), is — door de algemeene opleving van de conjunctuur in Duitschland — nog steeds belangrijk hooger dan in 1926, de opbrengst per mijnwerker is bovendien hooger dan die in 1913.

De productie van ijzer en staal per werkdag bereikte in April het maximum sedert de stabilisatie en was eveneens hooger dan die van 1913.

De cijfers van de textielindustrie zijn die, welke door het Institut für Konjunkturforschung worden gegeven, de basis is het maandgemiddelde van de periode Juli 1924—Juli 1926. Het maandgemiddelde in 1926 was 90,8; ook hier valt dus een belangrijke verbetering te constateeren.

De handelsbalans heeft zich opnieuw gewijzigd. Was er in het op 31 October 1925 geëindigde jaar een invoersurplus van RM. 4509 millioen, in dat geëindigd op 31 October 1926 ontstond een export-surplus van RM. 179 millioen, dat echter spoedig weer verdween om plaats te maken voor een invoeroverschot van RM. 1563 millioen gedurende het laatste halfjaar. Deze wijziging is minder toe te schrijven aan veranderingen in den uitvoer, dan wel aan groote fluctuaties in den invoer. In het eerste jaar had aanvulling op groote schaal der in de afgelopen periode uitgeputte voorraden plaats, mogelijk gemaakt door buitenlandsche credieten. Het grootste gedeelte van het volgende jaar werd gekenmerkt door een algemeene depressie, de buitenlandsche credieten namen weliswaar nog toe, doch het bedrag der importen daalde door de verminderde behoefte aan grondstoffen en door de prijsdaling; de exporten daarentegen stegen door den afgenomen afzet in het binnenland. Gedurende het laatste halfjaar maakten de slechte oogstresultaten een grooteren invoer van voedingsmiddelen noodig; bovendien hadden belangrijke importen van grondstoffen plaats.

Aangaande de handelspolitiek wordt in herinnering gebracht, dat met Zwitserland, Finland en Letland meestbegunstigingsverdragen werden gesloten, met Frankrijk een voorloopige regeling — geldig tot 30 Juli 1927 — getroffen werd en onderhandelingen met Frankrijk, Polen en Tsjecho-Slowakije gaande zijn.

De algemeene tendens van de groothandelsprijzen

Maand	Faillissementen	Werklozen (duizenden)	Beursindex (Jan. 1925 = 100, (eind v. d. maand)	Productie				Buitenl. Handel			Leveranties in natura, mill. RM.	Prijzen	
				Steenkool	Ijzer	Staal	Textiel indexcijfers	Uitvoer	Invoer	Inv. surplus		Grooth.	Kleinh.
				1000 tonnen				millioenen RM.			indexcijfer		
Nov. 1926	471	1317	124	13.496	983	1258	106.2	869.4	1.004.3	134.9	37.6	137	144
Dec. 1926	435	1467	130	13.783	1065	1303	110.8	817.7	1.070.8	253.1	48.6	137	144
Jan. 1927	493	1840	159	13.356	1061	1309	110.5	798.5	1.093.3	294.8	49.0	136	145
Febr. 1927	473	1761	161	12.743	969	1234	114.9	755.8	1.092.2	336.4	43.6	136	145
Maart 1927	557	1436	160	14.046	1086	1416	117.1	841.2	1.085.1	243.9	49.9	135	145
April 1927	421	983	177	11.794	1052	1288	117.5	797.0	1.096.4	299.4	48.7	135	146
Mei 1927	—	746	147	—	—	—	—	—	—	—	—	137	147

Het aantal faillissementen was lager dan voor den oorlog (maandgemiddelde 1913: 815), het aantal surséances van betaling vertoonde ongeveer hetzelfde verloop en bedroeg niet meer dan 130 per maand, het aantal vrijwillige liquidaties blijkt echter nog steeds veel grooter dan het aantal oprichtingen.

De werkloosheid blijft nog immer een van de moeilijkste problemen. De voortdurende ervan, ondanks de sedert den afgelopen winter toenemende activiteit van het bedrijfsleven, duidt op rationalisatie der productie; aan den anderen kant is het aanbod op

is sedert een jaar stijgend, het nieuwe indexcijfer van het Statistische Reichsamt, dat thans in een evenwichtige verhouding op grondstoffen, landbouwproducten, halffabrikaten en een groot aantal eindproducten is gebaseerd, steeg van 132 in Mei 1926 op 137 in November en December daaraanvolgende, in Maart en April 1927 was het 135, terwijl het in Mei weer 137 bedroeg. De daling van het indexcijfer van fabrikaten was onvoldoende om de stijging van dat der landbouwproducten, voornamelijk veroorzaakt door de ongunstige oogstresultaten en de beschermende

rechten, goed te maken. Het loonniveau, zooals dit uit de beschikbare cijfers blijkt, vertoont een geringe stijging, gedeeltelijk toe te schrijven aan de toeneming van de activiteit in het bedrijfsleven, gedeeltelijk ook aan de stijging der huishuren. Aangenomen moet worden, dat in vele gevallen de loonen sterker zijn gestegen dan in de cijfers, die zijn gebaseerd op de tarieven van die takken van industrie, waarvoor een collectieve regeling bestaat, tot uiting komt.

BOEKAANKONDIGING.

GEDENKBOEK BILLITON 1852—1927.

Naar aanleiding van het feit, dat vijf en zeventig jaar geleden de tinwinning op Billiton een aanvang nam, heeft de Raad van Beheer van de Gemeenschappelijke Mijnbouwmaatschappij „Billiton” een gedenkboek uitgegeven, waarin het geheele bedrijf, zooals zich dit gedurende dien tijd ontwikkeld heeft, beschreven wordt.

Dit groote uit twee deelen bestaande werk, geïllustreerd door meer dan 300 keurig uitgevoerde illustraties, portretten en kaarten, is met medewerking van het beambtenpersoneel, vooral dat van Billiton, hier te lande samengesteld door den heer J. C. Mollema, oud-hoofdadministrateur der onderneming met uitzondering van het eerste hoofdstuk, waarin de geschiedenis der tinwinning behandeld wordt en hetwelk geschreven is door den voorzitter van den Raad van Beheer, den heer H. A. van IJsselsteyn en de grafieken met toelichting in het achtste hoofdstuk, dat bewerkt is door den heer Ir. A. Groothoff, lid van den Raad van Beheer.

De maatschappij kon geen betere keuze gedaan hebben voor den schrijver van dit werk. De heer Mollema bezit niet alleen een volledige kennis van het bedrijf op Billiton, maar bovendien de groote gave een welversneden pen te hebben. Het gevoel voor humor is bij hem zeer goed ontwikkeld, zoodat deze drie eigenschappen een werk hebben doen geboren worden, dat een lust voor iedereen is om te lezen, maar vooral voor de menschen, die op Billiton zelf gewerkt hebben. Menig komisch voorval wordt in enkele woorden in een technisch verhaal ingeweven, waardoor de glimlach op het gezicht van den lezer verschijnt. Mij is geen technisch boek bekend — en dit gedenkboek is m.i. een prachtig leerboek voor den tinmijnbouw — waarin de techniek en alles wat bij het beheer van zulk een onderneming thuis behoort op zulk een smakelijke en prettige wijze wordt behandeld als hierin.

Ik kan dit werk in de belangstelling van iedereen aanbevelen en vooral van lieden, die later in hun werkkring een werk moeten beheeren. Zij zullen door de lezing van dit gedenkboek in zeer sterke mate voelen, dat voor den goeden gang van zaken van een werk techniek niet alleen de hoofdzaak is. Behalve techniek komt er nog een massa bij kijken, waaraan minstens evenveel waarde gehecht moet worden.

In dit gedenkboek wordt alles naar waarheid verteld. Fouten in de leiding worden eveneens beschreven als daden, die voor de onderneming van groot gewicht zijn geweest.

Hetgeen in het eerste deel sterk gevoeld wordt, is het feit, dat het bedrijf tot 1907 zich den vooruitgang der techniek niet ten nutte gemaakt heeft. Billiton leefde een leven voor zich, stoom om niet te spreken van electriciteit, moderne demonen, werden zo goed als buiten het eiland gehouden. Eerst toen Ir. W. de Jongh Dz. directeur werd, luidde een nieuwe periode in. Billiton deed toen een reuzensprong en sprong, om het geologisch uit te drukken, uit het voordiluviale tijdperk over tot het meest recente. Verticale stoomketeltjes met daarbij geplaatste pulsopompen (in 1886 voor het eerst ingevoerd) waren de eenige toepassing, die van stoom gemaakt werd (de eerste locomobielen kwamen in 1904/05).

Hoe anders is het nu! Te Manggar staat nu de grootste Dieselcentrale van Indië met een machinehal van 93 M. lengte. De laatste uitbreiding der machines, nl. twee Sulzerdiesels, elk van 2100 EPK., is nog niet gereed. In 1925/26 leverde de centrale 22.169.939 KW.-uren. Om te begrijpen wat dit getal beteekent, wordt hier bij wijze van vergelijking gemeld, dat in 1925 de centrale van Haarlem 16.217.000 KWu., de centrale van Delft 13.813.000 KWu. en de centrale van Leiden 25.000.000 KWu. leverden. Men moet hierbij niet vergeten, dat deze krachtstations stroom leveren niet alleen aan de plaatsen zelve, maar ook aan de gemeenten in een kring daaromheen gelegen.

Het krachtverbruik in Billiton is nog veel grooter, daar behalve de groote centrale te Manggar nog zeer vele andere krachtbronnen, sommige van respectabele grootte, aanwezig zijn.

Het spreekt vanzelf, dat voor het verbruik van deze hoeveelheid energie heel wat machines gedreven moeten worden.

De hoeveelheid grond, die jaarlijks verplaatst wordt, is aanzienlijk. Dit blijkt wel uit de tabel, gegeven op blz. 197 van het eerste deel, dat de hoeveelheid grond met de machinale en semi-machinale hulpmiddelen verzet tot nu toe rond 66 miljoen M³. bedraagt. Om zich hiervan een voorstelling te maken, wordt erbij vermeld, dat om een kanaal lang 330 KM., 50 M. gemiddeld breed en 4 M. diep te maken, men deze hoeveelheid grond zou moeten uitgraven.

In het eerste deel wordt op onderhoudende wijze geschetst, hoe de technische verbeteringen haren invloed lieten gelden op de kosten van het product, waardoor het mogelijk werd steeds armere terreinen in bewerking te nemen en met winst te verwerken. Iedere technische verbetering brengt met zich mede eene verlaging der kosten van het grondverzet. Hoe lager deze worden, hoe minder tin per M³. grond aanwezig behoeft te zijn om een winstmarge te laten, m.a.w. hoe meer men het technisch ideale benadert, hoe grooter de beschikbare ertsreserve wordt. Het spreekt vanzelf, dat de andere hoofdfactor nl. de wereldprijs van het tin op de ertsreserve van enormen invloed is. Is deze prijs zeer laag dan moet het tingehalte per M³. weer hooger zijn om een winstmarge te kunnen bereiken; hoe lager dus de tinprijs hoe kleiner wordt de ertsreserve, hoe hooger de tinprijs hoe grooter wordt deze reserve.

Met de emmerbagger, waarvan er nu 7 in Billiton werken of in aanbouw zijn, bereikte men den laagsten kostprijs en wel f 0,37 per M³. grond. „Is de marktprijs f 200 per picol (tin), een niet te versmaden en in den laatsten tijd niet onbekende prijs, en verwerkt men 1000 M³. voor f 370, dan wordt bij T (tinrijkdom) = ... 2 nog winst gemaakt” leest men op blz. 197.

Wat dit beteekent, blijkt uit de cijfers op blz. 142 genoemd, waarbij men eene afzetting ontginbaar achtte in het jaar 1858 bij een tinrijkdom van 58 picol per 1000 M³, in het jaar 1893 bij een T van 56 enz.

De machinale werkwijze heeft dan ook het grondverzet geheel vervangen; alleen treft men dit nog aan bij kleine ploegjes, de zogenaamde P (particuliere) L (leverantie), dat zijn kleine ploegen werklieden, die op eigen risico in een aangegeven streek de tinwinning naar eigen inzicht doch onder controle uitvoeren. Op blz. 198 treft men een tabel aan, waarin de productie vanaf 1908 tot 1925 onderverdeeld is naar de wijze, waarop die verkregen is.

In 1908/09 bedroeg het handgrondverzet nog 92 pCt. terwijl dat in 1924/25 tot nihil gedaald is.

Deze overgang is geleidelijk geschied en het strekt de leiding in Billiton tot eer, dat zij zonder conflicten met het Chineesche werkvolk de lieden zich hebben doen aanpassen aan de moderne techniek en Billiton voor hen den goeden naam heeft blijven behouden, dien het van oudsher bezat.

Alvorens het eerste deel van het gedenkboek te ver-

laten, dient nog gewezen te worden op de interessante geschiedenis van de tinwinning in het eerste hoofdstuk, geschreven door den heer van IJsselstein. In een naschrift meldt deze schrijver, dat hij zijne gegevens geput heeft uit het archief der Billiton Maatschappij en die voor de eerste jaren der ontginning uit de nagelaten papieren van John F. Loudon. Het is niet on aardig hier nog te vermelden, dat deze pionier voelde, dat deze papieren waarde hadden voor de geschiedenis, want op de trommel, waarin deze verpakt waren, stond geschreven: „Den inhoud van deze trommel bewaren, kan welligt later van nut wezen voor 't geval men eene geschiedenis van Billiton wil schrijven.”

Dit hoofdstuk is daarom zoo interessant, daar de groote moeilijkheden geschetst worden, die de pioniers te overwinnen hadden. Het succes van Billiton is alleen na lang strijden verkregen kunnen worden.

Het eerste deel besluit met een elftal bijlagen, waarin allerlei gegevens van historischen aard verzameld zijn. Verder bevindt er zich in een ertsreservekaart van Billiton op een schaal 1 : 100.000, waarop aangegeven zijn de mijnen, volgens welk systeem zij ontgonnen worden en de reserven voor de diverse werkmethoden.

Het tweede deel begint met de winning van het primaire erts en het smelten. Onder primair erts verstaat men adererts, m.a.w. erts, dat nog ligt op de plaats, waar het ontstaan is.

De geschiedenis der verschillende diepmijnen en andere aders wordt gegeven, alsook de wijze van separeren van het tinsteen van de andere mineralen. Verder wordt het smelten van het tinerts op tin uitvoerig beschreven. Dit heeft meer geschiedkundige waarde, daar in de laatste jaren op Billiton geen erts meer versmolten wordt en alles naar Singapore gaat om na smelting als Straitstin in den handel te verschijnen.

Het vijfde hoofdstuk handelt over de Mijnwerkersorganisatie, een hoofdstuk, dat menig Indischen werkgewer interesseeren zal, daar daarin beschreven wordt op welke wijze met de Chineesche werkkrachten gewerkt wordt. Het begrijpen van den aard van den Chinees heeft tot gevolg gehad, dat Billiton nooit, zelfs in de moeilijkste jaren van den oorlog, gebrek aan werkkrachten gehad heeft. Wat de koeliebehandeling aangaat, kan de Billiton Mij. aan iedereen tot voorbeeld gesteld worden.

Het volgende hoofdstuk handelt over het personeel, zowel het Europeesche als het Chineesche en het Inlandsche personeel. Daaraan sluit zich aan het voorname onderdeel van iedere groote onderneming in de tropen, n.l. de geneeskundige voorziening. Deze laatste is op Billiton van dien aard, dat de onderneming er met recht trotsch op mag wezen. Het personeel kan in dat opzicht niets beter wenschen. Geen patiënt meldt zich aan, zonder dat de geneeskundige dienst voor zijn geval „een etiket op kan plakken”, zooals aldaar de term luidt. In iedere richting wordt zijn geval onderzocht en er wordt niet gerust voor men precies weet wat de oorzaak van zijn lijden is.

Het succes van dezen dienst is wel het lage sterftecijfer van een onder alle mogelijke omstandigheden verspreid werkende mijnbevolking.

Het zevende hoofdstuk vertelt iets van de flora, de fauna, de bevolking, de geschiedenis, het bestuur en de gouvernementenregelingen.

Het lijvige werk besluit met het achtste hoofdstuk over statistische gegevens en graphieken van de hand van Ir. Groothoff. Het verloop van de tinproductie van Ned.-Indië vanaf 1853 tot heden, de schommelingen van de wereldprijzen van tin over de laatste vijf jaar, graphische voorstellingen van de tinproductie op Billiton met de kostprijzen en opbrengsten per picol tin, verder een graphische voorstelling van de jaarlijksche tinproducties van Banka (sedert 1821), Billiton (sedert 1852) en Singkep (sedert 1891) en ten slotte een graphische voorstelling van de wereld-

tinproductie, die van Ned.-Indië en de gemiddelde jaarprijzen van de laatste 100 jaren besluiten dit economische hoofdstuk.

Achter in het werk bevinden zich nog twee bijlagen, de eene geeft de mortaliteit van de mijnwerkers en de andere een interessant overzicht van de directe en indirecte bijdragen tot de inkomsten van het Ned.-Indische Gouvernement van het gewest Billiton. Het totaalgeneraal sluit voor Ned.-Indië tot en met 1925 met een bedrag van f 125.920.824, terwijl bovendien in Nederland betaald werd aan Bedrijfs-, Inkomsten-, Dividend- en Tantiëmebelasting f 1.699.140. Eene onderneming, die dergelijke bijdragen geleverd heeft en nog levert aan de schatkist en die tot de oprichting van het Gemengde Bedrijf alle risico alleen gedragen heeft, zal men over de geheele wereld met een loupe moeten zoeken.

Het gedenkboek voor het vijf en zeventigjarig bestaan der tinwinning is hiermede besproken, moge de volgende editie bij het honderdjarig bestaan een even schitterend figuur maken.

Ir. R. J. VAN LIER.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Gulden)

	Mei 1927	Sedert 1 Januari 1927	Overeen- komstige periode 1926
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	2.664.456	8.756.056	8.106.838
Personeele belasting ..	2.533.367	7.137.175	6.808.926
Inkomstenbelasting ..	14.958.359	53.719.469	52.620.040
Vermogensbelasting ..	1.505.629	6.327.489	5.300.924
Dividend- en tantiëme- belasting	960.841	3.640.953	3.182.647
<i>Invoerrechten.</i>	4.971.559	24.474.253	24.584.020
<i>Statistiekrecht.</i>	367.930	1.733.021	1.651.575
<i>Accijnzen.</i>			
Zout	161.966	954.512	840.824
Geslacht	914.773	4.053.307	3.937.148
Wijn	50.635	792.576	807.902
Gedistilleerd	3.502.665	18.184.765	18.462.053
Bier	1.068.170	4.568.505	4.217.670
Suiker	3.436.882	17.773.652	17.752.169
Tabak	2.111.488	9.074.528	9.077.567
Belasting op gouden en zilveren werken	80.685	402.570	360.830
Belasting op rijwielen ..	399.426	6.368.205	6.207.681
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	2.415.218	12.463.147	10.189.202
Registratierechten	2.410.121	9.349.982	9.268.223
Successierechten	3.477.385	22.120.261	18.734.961
<i>Domeinen, wegen en vaarten</i>			
Staatsloterij	343.187	1.414.841	1.354.159
Jacht en visscherij	16.990	235.270	235.804
Loodsgelden	479	4.327	4.435
Mijnen	384.654	2.060.170	1.754.213
Totaal-Generaal	48.736.865	215.609.034	205.459.811

1) Hieronder begrepen f 491.608 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) Idem f 2.745.776. 3) Idem f 2.021.412.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Mei 1927	Sedert 1 Januari 1927	Overeen- komstige periode 1926
Verdedigingsbelast. Ia	452.239	1.912.632	1.588.051
Verdedigingsbelast. Ib	1.588.628	6.808.509	5.886.747
Verdedigingsbelast. II	3.515.221	13.034.206	13.293.458
<i>Opcenten:</i>			
Grondbelasting	528.765	1.754.756	1.629.246
Personeele belasting ..	501.542	1.459.639	1.457.850
Inkomstenbelasting ..	3.634.100	13.065.618	14.045.066
Vermogensbelasting ..	384.621	1.616.768	1.325.217
Dividend- en tantiëme- belasting	317.077	1.201.515	1.050.274
Accijnzen op Suiker	687.376	3.554.730	3.550.434
„ „ Wijn	10.127	158.515	161.580
Gedistilleerd	350.266	1.818.477	1.846.205
Zegelrecht van buitl. eff.	218.589	970.947	362.019
Totaal	12.188.551	47.356.312	46.196.147

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

Wegenbelasting	4.037.727	4.691.663	—	
SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEEL-, INKOMSTEN- EN VERMOGENS-BELASTING SEDERT 1 JANUARI 1927.				
Dienstjaren	Grond-belasting	Personeele belasting	Inkomsten-belasting	Vermogens-belasting
1923/24	—	—	—	2.413
1924/25	—	—	716.002	3.528
1925/26	43.002	482.915	2.647.400	28.196
1926/27	3.701.845	3.394.868	50.354.915	6.292.304
1927/28	5.011.209	3.259.391	1.151	1.048
Totalen ..	8.756.056	7.137.174	53.719.468	6.327.489

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

OPEN MARKT.

	1927				1926	1925	1914
	18 Juni	13/18 Juni	6/11 Juni	30 Meij 4 Juni			
Amsterdam Partic. disc.	3 1/2-9/16	3 1/2-5/8	3 1/2-5/8	3 3/4-5/8	2 3/4-13/16	2 1/2-1/2	3 1/2-3/16
Prolong.	3 1/2	3 1/2-4	3 3/4-4 1/2	3 3/4-4 1/4	3-1 1/4	2-1 1/4	2 1/4-3/4
Londen Daggeld ..	2 3/4-3 1/2	2 3/4-4 1/2	3-4	2 3/4-5	3-4 1/4	3-4	1 3/4-2
Partic. disc.	4 5/16-3/8	4 5/16-3/8	4 5/16-3/8	4 5/16-3/8	4 1/4-5/16	4 3/8-7/16	2 1/4-3/4
Berlijn Daggeld ..	4 1/4-6 1/2	3 1/2-6 1/2	4-7 1/2	6-8 1/2	3-5 1/2	7 1/2-9 1/2	—
Partic. disc.	—	—	—	—	—	—	—
30-55 d...	5 3/8	5-3/8	4 7/8-5 1/4	5	4 1/2	7 3/4	—
56-90 d...	5 3/8	5-3/8	4 7/8-5 1/4	5	4 1/2	7 3/8	2 1/2-1/2
Waren-wchsel.	5 3/4-7/8	5 5/8-7/8	5-7/8	5	5-3/8	—	—
New York ¹⁾ Call money	4-1/4	4-1/4	4-3/4	4 1/2-3/4	3 1/2-4 1/4	3 3/4-4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	3 3/4-7/8	3 3/4-7/8	3 3/4-7/8	3 3/4	3 3/8	3 3/8	—

1) Call money-koers van 17 Juni en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
14 Juni 1927	2.49 1/16	12.12 1/2	59.15	9.77 3/4	34.67 1/2	100 1/8
15 " 1927	2.49 3/16	12.12 3/8	59.15	9.77 3/4	34.66 3/4	100 1/8
16 " 1927	2.49 9/16	12 1/2	59.14 1/2	9.77 3/4	34.66	100 1/8
17 " 1927	2.49 5/8	12 1/2	59.16	9.77 3/4	34.67 1/2	100 1/8
18 " 1927	—	12.12 1/2	59.16	9.77 3/4	34.68	100 1/8
20 " 1927	2.49 1/8	12.12	59.15	9.77 3/4	34.67 1/2	100 1/8
Laagsted.w.1)	2.49 1/2	12 1/2	59.13	9.76 1/2	34.65	100
Hoogste d.w.1)	2.49 3/4	12.12 3/8	59.17	9.79	34.70	100 3/4
13 Juni 1927	2.49 1/16	12 1/2	59.15 1/2	9.77 3/4	34.69	100 1/8
6 " 1927	—	—	—	—	—	—
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 1/2	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
14 Juni 1927	48.02	35.15	7.40	1.47 1/2	13.81	43.09
15 " 1927	48.—	35.15	7.40	1.47 1/2	13.91	43.07
16 " 1927	48.01	35.15	7.40	1.46	13.85	42.85
17 " 1927	48.01	35.15	7.40	1.47 1/2	13.87 1/2	42.88
18 " 1927	48.—	35.14	7.40	1.47	—	—
20 " 1927	48.01 1/2	35.12 1/2	7.40	1.50	13.94 1/2	42.67 1/2
Laagsted.w.1)	47.97 1/2	35.10	7.39	1.43	13.76	42.50
Hoogste d.w.1)	48.05	35.20	7.42	1.50	13.97 1/2	43.17 1/2
13 Juni 1927	48.01	35.16	7.40	1.47 1/2	13.77	43.01
6 " 1927	—	—	—	—	—	—
Muntpariteit	48.—	35.—	*)	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
14 Juni 1927	66.87 1/2	66.75	64.62 1/2	6.30	106	2.49 1/8
15 " 1927	66.87 1/2	66.75	64.57 1/2	6.30	106 1/8	2.49 1/8
16 " 1927	66.87 1/2	66.75	64.55	6.30	106	2.49 1/8
17 " 1927	66.87 1/2	66.75	64.55	6.30	106	2.49 1/8
18 " 1927	66.90	66.75	64.55	6.30	106	2.49 1/8
20 " 1927	66.90	66.75	64.55	6.30	106	2.49 1/8
Laagste d.w.1)	66.80	66.65	64.45	6.28	105 3/4	2.49 1/4
Hoogste d.w.1)	66.92 1/2	66.75	64.65	6.31	106 3/8	2.49 1/8
13 Juni 1927	66.85	66.75	64.55	6.30	106 1/8	2.49 1/8
6 " 1927	—	—	—	—	—	—
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/8	2.48 3/4

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. 2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
14 Juni 1927	4,85 1/16	3,91 5/8	23,70	40,06
15 " 1927	4,85 1/16	3,91 5/8	23,70	40,06 1/2
16 " 1927	4,85 5/8	3,91 1/2	23,70	40,07
17 " 1927	4,85 9/16	3,91 5/8	23,70	40,05 1/2
18 " 1927	4,85 1/2	3,91 5/8	23,70	40,06
20 " 1927	4,85 9/16	3,91 1/2	23,69 1/2	40,06
21 Juni 1926	4,86 1/16	2,88 1/2	23,80	40,16 1/2
Muntpariteit ..	4,8667	19,30	23,81 1/4	40 1/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	4 Juni 1927	11 Juni 1927	13/18 Juni 1927 Laagste/Hoogste	18 Juni 1927
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 3/4	97 3/4	97 1/16	97 1/16
Athene	Dr. p. £	367 1/2	360	354	363
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 1/4	1/10 9/16	1/10	1/10 7/8
Budapest ...	Pen. p. £	27.86	27.85 1/2	27.83	27.89
B. Aires 1) ...	d. p. \$	47 1/2	47 1/2	47 1/2	47 3/4
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 15/16	1/5 29/32	1/5 7/8	1/5 59/64
Constantin ..	Piast. p. £	922	928	920	940
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/0 1/2	2/0 1/2	1/11 7/8	2/0 1/2
Kobe	Sh. p. yen	1/10 7/8	1/10 5/8	1/10 7/8	1/11 3/8
Lissabon 1) ..	d. per Esc.	27 1/8	27 1/8	27 1/8	27 1/8
Mexico	d. per \$	23 1/2	23 1/2	23	25
Montevideo 1)	d. per \$	50	49 1/2	49 1/2	49 1/2
Montreal 1) ..	\$ per £	4.85 1/2	4.85 1/2	4.85 1/2	4.86 1/2
R.d. Janeiro 1)	d. per Mil.	527 3/32	527 3/32	527 3/32	527 3/32
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/7 3/8	2/7 1/8	2/6 3/8	2/7 1/8
Singapore ...	id. p. \$	2/3 49/64	2/3 1/8	2/3 39/64	2/3 39/64
Valparaiso 1) ..	\$ p. £	39.84	39.82	39.80	39.83
Warschau ..	Zl. p. £	43 1/2	43 1/2	43	44

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg. 3) Notering van 3 Juni.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

	Londen ¹⁾ (N.York ²⁾)		Londen
13 Juni 1927..	26 3/8	—	84 11/16
14 " 1927..	26 5/16	57	84 11/16
15 " 1927..	26 1/4	57	84 11/16
16 " 1927..	26 7/16	56 7/8	84 11/16
17 " 1927..	26 1/8	56 1/2	84 11/16
18 " 1927..	26 1/8	56 1/2	84 11/16
19 Juni 1926..	30 7/16	65 7/8	84 11/16
20 Juli 1914..	24 1/16	54 1/8	84 11/16

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in £. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	7 Juni 1927	15 Juni 1927
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f 616.451,75	f 10.166.878,89
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 334.060,97	" 117.281,20
Voorschot op ult. Mei 1927 aan de gemeenten op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.....	" 43.827.486,14 ³⁾	" 22.626.193,35
Voorschotten aan de koloniën.....	" 8.731.726,82	" 13.485.696,20
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven.....	" 126.915.920,38	" 122.197.112,46
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen ..	" 19.341.616,27	" 14.726.192,13
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2).....	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven 2).....	" 2.605.348,03	" 2.535.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank	f 58.724.000,—	f 58.724.000,—
Schatkistbiljetten in omloop 1).....	" 29.580.000,—	" 29.580.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	" —	" —
Zilverbons in omloop.....	" 11.828.874,50	" 11.842.359,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2) ..	" —	" —
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2) ..	" 3.123.943,59	" 14.021.515,32
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2) ..	" 27.927.810,57	" 23.847.566,65
Id. aan andere Staatsbedrijven 2).....	" 730.000,—	" 730.000,—
Id. aan diverse instellingen 2).....	" 4.593.145,90	" 4.659.601,09

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist. 3) Ult. April.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	11 Juni 1927	18 Juni 1927
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	—	f 734.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	f 2.379.000,—	—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	" 7.866.000,—	" 9.678.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" —	" —
Muntbiljetten in omloop	" 30.306.000,—	" 30.827.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	" 1.186.000,—	" 1.186.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 1.222.000,—	" 1.316.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 20 Juni 1927.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 114.303.228,01 Bijbnk. „ 16.419.548,05 Ag.sch. „ 16.139.400,82	f 146.862.176,88
Papier o. h. Buitenl. in disconto.	—	—
Idem eigen portef.	f 117.486.210,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „	—	117.486.210,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 46.353.082,09 Bijbnk. „ 11.811.456,75 Ag.sch. „ 76.467.808,34	f 134.632.347,18
Op Effecten	f 129.394.547,18	—
Op Goederen en Spec. „	5.237.800,—	134.632.347,18
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt en Muntmateriaal	—	—
Munt, Goud	f 68.558.960,—	—
Muntmat., Goud „	341.497.888,78	—
	f 410.056.848,78	—
Munt, Zilver, enz. „	28.363.833,86	—
Muntmat., Zilver „	—	438.420.682,64
Effecten	—	—
Belegging Res.fonds. f	7.047.300,79	—
id. van 1/8 v. h. kapit. „	3.998.970,04	11.046.270,83
Gebouwen en Meub. der Bank	—	5.142.000,—
Diverse rekeningen	—	39.802.617,27
	f 893.392.304,80	—
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	—
Reservefonds	7.047.731,06	—
Bijzondere reserve	8.800.000,—	—
Bankbiljetten in omloop	779.530.015,—	—
Bankassigtiën in omloop	320.629,67	—
Rek.-Cour. { Het Rijk f 18.028.503,66 saldo's: { Anderen „ 45.797.489,11	—	63.825.992,77
Diverse rekeningen	—	13.867.936,30
	f 893.392.304,80	—
Beschikbaar metaalsaldo	f 269.197.326,16	—
Op de basis van 1/8 metaaldekking	100.461.998,67	—
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. „	1.345.986.630,—	—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
20 Juni '27	68.559	341.498	779.530	64.147	269.197	52
13 „ '27	63.634	351.459	795.429	51.110	273.096	52
7 „ '27	63.719	345.444	808.354	33.847	267.691	52
30 Mei '27	58.819	350.444	812.553	31.942	267.561	56
23 „ '27	58.896	357.909	792.881	41.964	277.214	53
16 „ '27	59.001	359.732	813.082	33.982	276.242	52
21 Juni '26	65.466	361.238	798.967	70.587	279.767	52
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van 1/8 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
7 Mei 1927..	1.030	1.543	648	940	571
29 April 1927..	1.040	1.642	522	926	517
23 „ 1927..	1.040	1.475	549	927	513
16 „ 1927..	1.041	1.481	600	916	495
9 „ 1927..	1.031	1.515	589	929	477
8 Mei 1926..	1.020	1.613	763	958	466
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
11 Juni 1927	213.400	—	318.400	48.500	140.020
4 „ 1927	214.600	—	311.900	55.000	141.220
28 Mei 1927	215.300	—	308.400	54.300	142.760
17 Mei 1927	185.323	29.627	312.080	55.657	142.213
7 „ 1927	185.286	30.256	312.420	58.290	142.289
30 Apr. 1927	185.330	30.484	305.629	58.238	143.927
23 „ 1927	185.428	30.263	306.850	48.455	145.507
12 Juni 1926	195.354	37.787	330.033	43.787	158.851
13 Juni 1925	133.233	48.651	293.055	45.186	115.043
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
11 Juni 1927	—	124.800	—	***	58
4 „ 1927	—	119.000	—	***	58
28 Mei 1927	—	114.600	—	***	59
17 Mei 1927	14.036	20.007	63.243	57.834	58
7 „ 1927	14.181	19.442	64.544	58.741	58
30 Apr. 1927	14.026	18.612	64.968	56.909	59
23 „ 1927	13.932	20.411	61.404	50.351	61
12 Juni 1926	11.099	21.278	43.328	65.491	62
13 Juni 1925	19.590	18.228	50.435	67.400	54
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/8 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
15 Juni 1927	152.111	136.500	305.825	56.250	249.214
8 „ 1927	152.111	137.333	302.460	56.250	252.650
1 „ 1927	152.576	136.346	297.979	56.250	248.216
25 Mei 1927	152.540	135.859	293.556	56.250	243.930
18 „ 1927	155.418	135.493	295.249	56.250	245.517
11 „ 1927	153.959	136.170	295.719	56.250	246.032
16 Juni 1926	149.793	140.008	295.862	56.250	245.317
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
15 Juni '27	50.386	49.162	19.113	97.923	35.361	30 ^{1/16}
8 „ '27	52.586	45.606	12.550	102.389	34.528	30
1 „ '27	50.606	57.320	14.724	111.402	35.980	28 ^{1/2}
25 Mei '27	48.519	50.919	19.759	98.356	36.431	30 ^{13/16}
18 „ '27	47.249	46.762	15.685	100.247	39.675	34 ^{1/4}
11 „ '27	47.824	47.220	12.758	102.094	37.539	32 ^{1/8}
16 Juni '26	40.915	66.938	14.258	105.283	29.536	24 ^{1/2}
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen
16 Juni '27	5.547	1.864	345	51	1.634	8	1.687
9 „ '27	5.547	1.864	345	53	1.779	9	1.670
2 „ '27	5.547	1.864	345	52	2.644	7	1.630
27 Mei '27	5.547	1.864	344	53	2.193	7	1.594
19 „ '27	5.547	1.864	343	52	2.092	9	1.638
17 Juni '26	5.549	1.864	336	576	4.483	17	2.354
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant Parti-culieren	Staat
16 Juni '27	26.950	5.726	21.300	52.381	12.003	125
9 „ '27	27.200	5.720	20.483	52.786	11.255	4
2 „ '27	27.100	5.704	19.704	52.328	10.231	30
27 Mei '27	26.600	5.701	19.018	51.801	10.424	159
19 „ '27	27.400	5.700	18.074	52.157	9.823	172
17 Juni '26	36.400	5.370	3.498	53.033	2.770	16
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regeeringen. ³⁾ Sluitpost activa.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 20 Juni 1927.

Van de groote fondsenmarkten heeft die van Berlijn in de afgelopen week een kalm, doch over 't geheel genomen niet onvast aanzien gehad. De toestand is door den maatregel van de Rijksbank van 12 Mei jl. gezuiverd geworden, en zoodanig zijn de engagementen verminderd, dat de reportgeldten tegen ult. April een vermindering met 50 pCt. aanwijken. Hoe geweldig het beursverkeer zich overigens vóór den „zwarten" Vrijdag (13 Mei) had uitgezet, moge hieruit blijken, dat de omzetbelasting in Mei niet minder dan 11 miljoen mark heeft opgeleverd, tegen slechts 7,5 miljoen in April. Intusschen bleef de affaire toch van beperkten aard, daar men voortdurend tegen te veel optimisme blijft waarschuwen, in verband vooral met de toch nog steeds gespannen geldmarkt. Wel stroomde door de discontoverhoging eenig buitenlandsch kapitaal toe, doch een disconto-verhoging te Londen zou dit weder kunnen doen terugtrekken.

Te Londen heeft de beurs een lusteloos voorkomen behouden, niettegenstaande men eenige verlevendiging overigens vrij algemeen had tegemoet gezien. De buitenlandsche politieke berichten en de nog voortdurend onzekere geldmarkt stonden deze echter in den weg. De stemming was daarbij in den aanvang aan den zwakken kant, vooral voor rubberaandeelen op het inzakken van den rubberprijs tot 1 sh. 4¼, een niveau in langer dan 2 jaar niet voorgekomen, een en ander op geruchten, dat het voornemen zou bestaan de rubber-restrictie op te heffen. Op officieele tegenspraak dezer voornemens ontstond weder herstel, hoewel heden de tendens weer veel flauwer was. Kunstzijde-aandeelen waren doorgaans vast, evenals dit te Berlijn het geval was.

De Parijsche beurs werd begunstigd door een ruime geldmarkt en het meerendeel der fondsen had dan ook een tamelijk vast aanzien.

Te New York blijven de omzetten nog steeds van grooten omvang. Aanvankelijk was de stemming flauw, doch later werd deze aanmerkelijk beter, waarna in vaste tendens beëindigd werd. Op het einde der week was de gemiddelde notering van 20 der voornaamste spoorwegshares 136,91 tegen 136,95 op 't einde der vorige week en van 20 der voornaamste industrials 169,85 tegen 170,63.

Ten onzent hebben enkele afdeelingen een levendiger voorkomen gehad, waarbij de stemming echter allesbehalve geanimeerd bleek. De *beleggingsmarkt* bleef echter onverstoobar vast, waartoe de iets ruimer geworden geldmarkt ongetwijfeld het hare bijdroeg. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105¼, 105½; 4¼ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100¼, 100½, 100; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 97¾, 97²⁰/₃₂; 5 pCt. Brazilië 1913 £20—100: 72½, 72¾; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 106½, 106¹⁶/₁₆, 106¾.

Suikeraandeelen hadden een onregelmatig verloop. Aanvankelijk hebben de zwakke suikermarkten, als gevolg van een verwachte hoogere productie in sommige streken, een gemelden grooteren uitzaai in Europa en een gevreesde opheffing der Cuba-restrictie, op de koersen der aandelen nog een nadeeligen invloed uitgeoefend, maar naderhand werd deze afdeeling beter gedisponeerd toen uit Cuba het bericht ontvangen werd, dat de restrictie gehandhaafd zou blijven. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 175, 168¼ (ex div.), 170; Handelsvereniging Amsterdam: 774½, 779, 772¾, 786; Java Cultuur Mij.: 383½, 389½, 386, 392; Krian: 213, 210½, 219½; Maron: 263, 265, 268½; Ned. Ind. Suiker Unie: 292, 297½, 294¼, 280¼ (ex. div.); Poerworedjo: 124½, 130¾, 135; Sindanglaet: 445, 450, 440, 450; Suiker Cultuur Mij.: 297, 294½, 290, 295; Tjepper: 785, 780, 790, 801; Watotoelis Poppoh: 835½, 845, 855½, 860.

Tabaksaandeelen meesttijds met slechts geringe affaire. Alleen in het begin van de week verkreeg deze afdeeling tijdelijk een levendiger aanzien, doordat er in vrijwel alle aandelensoorten plotseling meerder aanbod ontstond, eensdeels als gevolg van de flauwe tendens, die er op de rubbermarkt heerschte, waarbij de meeste tabakmaatschappijen ook betrokken zijn, en voor een ander deel in verband met de niet bepaald hooggespannen verwachtingen van de Vrijdag jl. gehouden tabakinschrijving. De koersen, die vrij sterk waren gedaald, herstelden zich later weder gedeeltelijk toen het resultaat der inschrijving medeviel en ook de rubbermarkt een beter voorkomen kreeg. Arendsburg: 633, 620, 615, 620; Besoeki Tabak Mij.: 499, 496, 488; Deli Batavia: 488, 477, 478½; Deli Mij.: 453½, 445, 448; Oostkust: 218, 231¾, 232½; Senembah Mij.: 437¼, 429¼, 442; Agoepit: 414, 403, 410.

Zooals reeds opgemerkt, waren *Rubberaandeelen* flauw van toon. Was het aanbod aanvankelijk van weinig betekenis, later begon dit groote verhoudingen aan te nemen. En waar vraag zoo goed als geheel ontrak, moesten de koersen wel op beduidend lager peil komen. Op het bericht, dat de Engelsche minister van Koloniën niet het voornemen had de restrictie op te heffen, ontstond Vrijdag jl. een krachtig herstel, doch heden was de stemming algemeen weer flauwer, hoewel de Londensche voorraden een kleinen teruggang aantoonde. Amsterdam Rubber: 299¾, 292¼, 285, 297, 288¾; Deli Batavia Rubber: 233¼, 227½, 225½, 234¼, 229¼; Hessa Rubber: 427, 418, 434, 428; Indische Rubber: 350, 320, 330¼; Java Caoutchouc: 206, 184, 198; Kali Telepak: 318, 308, 300, 295 (ex. div.) 290; Kendeng Lemboe: 414½, 388, 407, 395; Lampong Sumatra: 206 (ex. div.), 198½, 201; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 347½, 326½, 336¼; Oost Java Rubber: 340, 320¼, 329; Preanger Rubber: 205¼, 200¼, 176 (ex. div.), 180; R'dam Tapanoeli: 142½, 135½; 140; Serbadjadi: 299½, 282½, 290; Sumatra Caoutchouc: 285, 271, 280¼, 271; Sumatra Rubber: 347, 330, 335½; Vereenigde Indische Cultuur Ondernemingen: 182½, 174, 179¼; Intercontinental Rubber: 13¹/₁₆, 12¾, 12½.

De *Petroleum-afdeeling* leverde weinig bijzonders op. Aandeelen Koninklijke bleven licht fluctueeren bij onbeteekenende omzetten. Heden beginbeurs leek de stemming iets vaster op eenige meerdere, naar het scheen, binnenlandsche vraag, doch toen deze bevredigd was, ging de aanvankelijk behaalde avance weer verloren. Dordtsche Petroleum Ind. Mij.: 356, 357, 353¼, 355¼; Kon. Petroleum Mij.: 373½, 374, 375½; Perlak Petroleum: 68, 66, 67½, 65; Peudawa: 17, 16½, 16¹⁶/₁₆; Marland Oil: 36¼, 35½, 36¼.

Scheepvaart-aandeelen voortdurend lusteloos en zwakker in verband met de teruggaande vrachtenkoersen. Vooral waren aandelen Holland-Amerika Lijn weer aangeboden. Holland-Amerika Lijn: 76¾, 74¼, 67¼; Java China Japan Lijn: 124 (ex. div.) 121¼, 119¼; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 93¼, 92¾, 92; Nederlandsche Scheepvaart Unie: 198¾, 195¾, 185½ (ex. div.); Nievelt Goudriaan: 122½, 123½, 121¼, 112½ (ex. div.); Stoomvaart Mij. Nederland: 180, 176, 176¼.

Binnenlandsche industriefondsen ook nog steeds met onbeteekenende omzetten, waarbij de stemming eenigszins verdeeld was. Aandeelen van kunstzijdefabrieken in het begin der week iets lager, herstelden zich later weer gedeeltelijk. De nieuw geëmitteerde American Glanzstoffe waren vast. Centrale Suiker Mij.: 119, 118, 117, 116; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 113¼, 112¹/₁₆, 114¾; Jurgens: 171½, 171, 172; Maekubee: 109, 105, 107, 108¾; Ned. Kunstzijdefabriek: 310, 311¼, 318½, 314¼; Philips gloeilampenfabriek: 430¼, 431¼, 422¼, 424¼, 429¼.

Op de *mijnenmarkt* bleven Boetons bij voortdurend flauw in verband met de aangekondigde aandeelenemissie. Vooral heden bestond er tamelijk veel aanbod, waardoor de handel zoowel in aandelen als in claims van grooten omvang werd. Na zeer flauw te zijn begonnen, was het slot echter aanmerkelijk beter. Alg. Explorat. Mij.: 71, 68½, 69, 67; Billiton te Rubriek: 909, 890, 891; Boeton Mijnbouw Mij.: 166½, 165¾, 160, 134½ (ex. claim); Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 77¾, 75¾, 76¾; Redjang Lebong: 163, 165¼, 165; Singkep Tin Mij.: 486, 485, 493, 491.

Bankaandeelen op nagenoeg ongewijzigde koersen en met onbeduidende transacties. Aandeelen Koloniale Bank, waarop 10 pCt. dividend betaald werd, per saldo iets beter. Amsterdamsche Bank: 170, 169¼, 167½, 170¾; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 73¼, 71¼, 72¾, 73¼; Incasso Bank: 123; Koloniale Bank: 250¼, 251¼, 249, 240¼ (ex. div.), 244¼; Ned.-Ind. Handelsbank: 176, 174½, 177; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 157¾, 156¾, 158; R'damsche Bankvereniging: 87¼, 86½, 87¾; Twentsche Bank: 138, 137, 136, 138.

Amerikaansche shares met eenige affaire in de lichte spoorwegshares, waarbij de koersbewegingen van New York gevolgd werden. Zeer vast waren Ontario's. Anaconda Copper: 91¼, 90¾, 90; Studebaker: 50¾, 50¾, 50¾; United States Steel Corp.: 123³/₁₆, 123¾, 123; Atchison Topeca: 180; Baltimore & Ohio: 122, 119¾; Erie: 53, 51¼, 52¾; Missouri Kansas & Texas: 53, 51¼, 53¾, 54¾; St. Louis & San Francisco: 114½, 116, 117¼; Wabash Railway: 77½, 74³/₁₆, 77¹⁶/₁₆, 76¾.

Op de *geldmarkt* is de prolongatienotering tot 3½ pCt. teruggelopen; particulier disconto 3½ a 3⁹/₁₆ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

21 Juni 1927.

Tarwe. Niettegenstaande van dag tot dag belangrijke nieuwsberichten worden gelanceerd, hebben toch de tarwemarkten in de afgelopen week weinig gefluctueerd. Het is een week geweest waarbij, vooral in de Europeesche markten, zeer weinig zaken tot stand kwamen. Het seizoen is ver gevorderd. In de Vereenigde Staten wordt over een belangrijk gebied reeds wintertarwe geoogst. De verschepingen van deze tarwe zullen over eenige weken beginnen. In de Zuidelijke landen van Europa is eveneens de oogst aangevangen, terwijl het in de Noordelijke landen nog circa een maand voor de rogge en twee maanden voor de tarwe duurt, alvorens men met oogsten kan beginnen. Niettegenstaande de verschepingen in de afgelopen week betrekkelijk klein waren en dientengevolge de zeilende voorraad aanmerkelijk afnam, is deze laatste toch nog zeer aanzienlijk. Noord-West-Europa zal evenwel nog zeer veel tarwe moeten opnemen gedurende de een of twee maanden die het van den oogst scheidt en in verband daarmee is het niet waarschijnlijk dat deze zeilende voorraad te groot zal blijken. De voorraden van inlandsche tarwe zijn in de meeste Europeesche landen bijna geheel uitgeput, zoodat de in te voeren hoeveelheid naar verhouding bijzonder groot moet zijn. Het gebrek aan kooplust heeft dan ook geen werkelijke verlaging der prijzen doen ontstaan, zoomin hier als in de exportlanden. Chicago Juli noteerde op 20 dezer 146½ tegen 145½ een week geleden. Daarentegen is de Septembertermijn teruggegaan van 144 tot 142½. Ongeveer hetzelfde prijsverloop zien wij in Winnipeg waar Juli van 158½ tot 158½ verbeterde en October van 146 tot 145½ terugliep.

De oogstberichten zijn in de Vereenigde Staten over het algemeen gunstig geweest, zoowel voor de winter- als voor de zomertarwe. Het oogsten is nu reeds in Zuidelijk Kansas aangevangen. Het feit dat de bodem in het Noord-Westen zooveel regen heeft ontvangen, maken de vooruitzichten van den oogst van zomertarwe gunstig en deze factor geldt ook in sterke mate voor Canada, waar men hoopt dat de te kleine uitzaai gecompenseerd zal worden door een hoogere opbrengst. Er blijft evenwel gevaar bestaan voor vorst in het najaar, aangezien wegens den laten uitzaai de oogst waarschijnlijk zeer laat rijp zal zijn.

In Argentinië waar de noteringen een kleine verlaging toonen tegen een week geleden, waren de oogstberichten gunstig, doch meer regen zou toch nog welkom zijn. Australië, dat voor een deel aan droogte lijdt, meldt thans goede regen in het Zuiden, doch ook daar wordt naar meer neerslag verlangd.

Ook de Europeesche oogstberichten zijn gunstiger. Alleen in Duitschland blijft men over langzame ontwikkeling van den oogst klagen ten gevolge van ongunstig weer. Ten onzent, waar de weersomstandigheden niet veel van die in Duitschland verschild hebben, geeft het officieele rapport

een zeer gunstigen stand voor tarwe aan, een gemiddelden stand voor rogge, en een tamelijk gunstigen stand voor gerst en haver. Over het algemeen geeft dit bericht reden tot tevredenheid, want de berichten tot nu, deden vermoeden dat de stand van de veldgewassen niet gunstig was. Wat de bouwde oppervlakte betreft, valt het op dat die van tarwe tamelijk uitgebreid is, eenigszins ten koste van rogge en haver.

Ook de berichten uit Oost-Europa, nl. uit Roemenië en Bulgarij, zijn tamelijk gunstig hetgeen in hoofdzaak eveneens gezegd kan worden van de Russische berichten, ofschoon er districten zijn, waar de oogsten door gebrek aan regen te lijden hebben, terwijl sommige berichten aangeven dat de oogsten ten gevolge van hitte achteruitgaan.

De graanvrachten zijn in de meeste markten gedaald, vooral Argentinië, hetgeen de prijs van de tarwe in de Europeesche markten natuurlijk beïnvloed heeft.

Rogge. De verschepingen van rogge van Noord-Amerika naar Europa gaan voort op tamelijk ruime schaal en de voorraden in de Ver. Staten nemen regelmatig af. Er is dan ook een aanzienlijk hoogere prijs voor rogge van den ouden oogst boven dien van den nieuwen oogst, hetgeen uitgedrukt wordt in de termijnnoteringen te Chicago, nl. Juli 114½ tegen September 104½. De zaken zijn in de afgelopen week niet levendig geweest en de prijzen zijn eenigszins teruggelopen, ook voor Argentijnsche rogge die in beperkte hoeveelheden wordt aangeboden. Op het oogenblik komen de verschepingen van rogge bijna uitsluitend van Noord-Amerika. Met den nieuwen oogst zal men evenwel waarschijnlijk wederom belangrijke hoeveelheden van de Zwarte Zee kunnen verwachten.

Maïs. Voor dit artikel blijft de vraag in Europa zeer levendig. De verschepingen van La Plata waren wederom zeer groot, doch vooral in de Noord-Continentale markten wist de prijs van loco maïs zich te handhaven boven dien voor latere posities. In La Plata evenwel vraagt men voor latere levering meer, zoodat ook in Europa voor aflading September en later wederom hoogere prijzen gevraagd worden. De zaken waren in de Engelsche markt gering, maar op het Continent tamelijk levendig, zoowel voor ladende partijen als voor Juli en Augustus aflading, terwijl sommige markten ook de hoogere prijzen voor September en latere maanden betaalden. Naast de groote verschepingen van La Plata vinden wij de in verhouding grootere verschepingen van den Donau. De prijzen voor deze maïsoort, die aanvankelijk terugliepen, zijn later evenwel wederom gestegen, wat trouwens ook voor de prijzen van La Platamaïs geldt.

Rotterdam kocht een lading stoomende La Platamaïs. De vraag blijft in onze markt nl. van dien aard dat de loco-voorraad telkens wederom geruimd is. Hetzelfde geldt van de Antwerpsche markt en in mindere mate van Hamburg. Daar zakten de prijzen in de afgelopen week wel wat in ten gevolge van groote aanvoeren, maar ook daar was er een herstel, waaruit wel blijkt dat ook deze markt groote kwan-

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Juli	Maïs Juli	Haver Juli	Tarwe Juli	Maïs Juli	Lijnzaad Juli
18 Juni '27	145 3/8	100 3/8	48 3/8	12,35	6,45	16,20
11 „ '27	144 3/8	93 3/4	47 1/8	12,50	6,45	16,20
18 Juni '26	141 1/4	70 3/8	41 1/2	13,50	6,85	17,10
18 Juni '25	155 1/4	109 7/8	49 3/4	13,50	8,65	20,60
18 Juni '24	116 1/2	86 1/4	47 1/2	13,35	8,25	21,40
20 Juli '14	82	56 3/8	36 1/2	9,40	5,38	13,70

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	20 Juni 1927	13 Juni 1927	21 Juni 1926
Tarwe (Hardwinter II) ... ¹	15,75	15,70	16,25
Rogge (No. 2 Western) ... ¹	13,25	13,60	11,30
Maïs (La Plata) ²	175,—	175,—	170,—
Gerst (48 lbs. malting) ... ²	241,—	253,—	202,—
Haver (Canada 3) ¹	13,—	13,25	10,90
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ... ¹	12,10	12,10	12,20
Lijnzaad (La Plata) ³	374,—	372,—	370,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	12/18 Juni 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	12/18 Juni 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe	49.909	1.047.792	609.277	—	33.065	7.568	1.080.857	616.845
Rogge	8.436	177.353	109.177	—	100	596	177.453	109.773
Boekweit	—	10.094	11.428	—	67	585	10.161	12.013
Maïs	23.417	611.380	406.425	65	97.567	38.351	708.947	444.776
Gerst	17.902	218.605	150.657	—	6.529	5.303	225.134	155.960
Haver	5.865	87.730	93.219	—	2.728	2.165	90.458	95.384
Lijnzaad	8.744	126.627	112.207	—	121.888	111.349	248.515	223.556
Lijnkoek	1.930	85.369	115.035	—	—	—	85.369	115.035
Tarwemeel	4.019	56.750	31.520	740	18.377	6.433	75.127	37.953
Andere meelsoorten	—	7.486	7.414	—	—	—	7.486	7.414

titeiten kan opnemen.

Eenige zaken zijn tot stand gekomen in Zuid-Afrikaansche mais tót prijzen, die aanzienlijk hooger zijn dan hetgeen men voor La Platamais betaalt. Indien Zuid-Afrika werkelijk een groot exportsurplus heeft, zullen de prijzen voor deze mais dichter die van La Platamais moeten naderen om een afzetgebied in Europa te vinden. De opbrengst wordt officieel geraamd op 8,077.000 quarters tegen 4,539.000 quarters verleden jaar.

Gerst. Deze markt wordt nog in hoofdzaak door Noord-Amerika en wel Canada beheerscht, dat is te zeggen voor aflading van den ouden oogst. Op den nieuwen oogst vinden wij ook de Donaulanden aan de markt, terwijl ook Rusland waarschijnlijk spoedig gerst zal aanbieden. Op het oogeblik zijn er reeds offertes, doch deze zijn in verhouding tot andere soorten wat hoog. De vraag voor spoedig leverbare gerst was onbevredigend, maar het aanbod was zoo gering, dat de prijzen toch weinig verandering hebben ondergaan.

Voor haver is in de afgelopen week niet veel belangstelling geweest, doch de ondertoon voor dit artikel blijft toch vast. Terwijl de berichten over den haver oogst hier te lande zeer slecht waren, ten gevolge van vorst, geeft het officieele rapport een zeer bevredigenden stand voor haver aan waaruit wij wel opmaken dat het bevrozen van de haverplant slechts plaatselijke schade heeft veroorzaakt, of dat de plant zich in vele gevallen nog kon herstellen. Wat de buitenlandsche markten betreft valt in het bijzonder de vaste stemming van haver te Winnipeg op, waar de Julitermijn van 62½ tot 67½ opliep, dit heeft evenwel niet veel invloed gehad, o.a. omdat La Platahaver flauwer was.

SUIKER.

In sympathie met den gang der prijzen van het artikel in Amerika, gaven ook de andere suikermarkten — uitgezonderd Java — min of meer gelijke fluctuaties te zien; de toon blijft nog onzeker.

Op de New Yorksche termijnbeurs ondergingen noteringen tegen het midden der week een gevoelige daling, waarna de prijzen echter weder ietwat aantrokken. Het verloop der noteringen was als volgt:

	Sp. C.	Juli	Spt.	Dec.	Jan.	Mrt.
Slot voorafg. week	4.52	2.70	2.81	2.89	2.80	2.66
Opening verslagweek	4.55	2.72	2.82	2.91	2.81	2.71
Midden verslagweek	4.52	2.60	2.72	2.81	2.75	2.65
Slot verslagweek	4.52	2.65	2.76	2.86	2.79	2.70

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 66.000 tons, de versmeltingen 74.000 tons tegen 68.000 tons in 1925 en de voorraden 262.000 tons tegen 383.000 tons.

Voor prompte en spoedig aankomende koloniale suiker bestond deze week wat meer belangstelling, hoewel raffinadeurs mondjesmaat blijven koopen in verband met de nog steeds bij normale jaren achterblijvende consumptie. Aan den anderen kant echter toonen producenten en houders zich volstrekt niet zoo verkoopsgezind, en werd elk aanbod grif uit de markt genomen.

De prijs voor prompte Cubasuiker daalde tot 2½ d.c. c. & fr. New York, waarna weer 2,81 d.c. betaald werd.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 11 Juni	38.796	46.432	84.953
Totaal sedert 1 Jan.—11 Juni	3.255.961	3.643.675	4.056.115
Aantal werkende fabrieken	5	9	24
Weekexport 11 Juni	90.805	75.097	130.359
Totale export sedert 1 J.—11 J.	2.001.145	2.266.290	2.846.627
Totale voorraad 11 Juni	1.254.816	1.380.436	1.209.488

In Engeland werd de Board of Trade-statistiek over Mei met de volgende cijfers gepubliceerd:

	Mei		Jan./Mei	
	Tons	Tons	Tons	Tons
Import Ruwsuiker	118.912	87.062	483.265	554.876
„ Geraffineerd	52.003	57.852	249.207	270.718
Totaal	170.915	144.914	732.472	825.594
Voorraad Binnl. biets.	5.050	—	—	—
„ in entrepôt	310.450	416.700	—	—
„ „ raffinaderij	78.100	45.150	—	—
Opbrengst raffinaderij	65.344	72.727	301.826	367.695
Totaal binnl. verbruik	121.823	147.018	605.386	662.916
Totale export	7.305	5.105	25.862	45.380
Voorraad 30 April 1927	—	372.300	—	1926 496.050
„ 31 Mei 1927	—	396.600	—	1926 461.850

Ook hier is het lage consumptiecijfer opvallend, even-

als het totaal Jan./Mei in vergelijking met 1926. Verder valt in het oog dat — ofschoon de voorraad met ongeveer 25.000 tons vermeerderde in vergelijking met de vorige maand — het totaal ongeveer 75.000 tons kleiner is dan in 1926.

De termijnmarkt in Londen was de afgelopen week zeer onregelmatig en sloot op de volgende noteringen:

Juni Sh. 14/0¼; Aug. Sh. 15/0¼; Oct. Sh. 14/6; Dec. Sh. 14/4½; Mrt. '28 Sh. 16/2¼.

Op Java was de markt voor tweedehandsch suiker vrij levendig; op het lage niveau, waartoe prijzen de vorige week gekomen waren, toonde Britsch-Indië belangstelling en konden prijzen voor witte suiker ongeveer f 1 per 100 KG. oploopen. De stemming was aan het einde der week dan ook prijshoudend en vraagprijzen waren als volgt:

Superieur N. Oogst ready en Juli/Aug.	f 16,—	per 100 K.G.
„ „ „ Sept./Oct.	„ 16¼	„ „ „
„ „ „ Oct./Nov.	„ 16¾	„ „ „
„ „ „ Nov./Dec.	„ 16¼	„ „ „
No. 16. & hooger Nieuwe Oogst ready	„ 15,—	„ „ „

Hier te lande hield de termijnmarkt zich aanvankelijk vrij goed naar aanleiding der berichten van Java en konden prijzen ongeveer f ½ aantrekken. De daling te New York bewerkte echter ook hier een omslag en ten slotte verkreeg het aanbod de overhand. Het slot was kalm op de volgende noteringen: Aug. f 18¼ à ¼; Dec. f 17¾; Maart f 17¼.

De omzet bedroeg deze week ongeveer 8000 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 15 Juni 1927.

Sedert ons bericht van veertien dagen geleden, hebben prijzen van Amerikaansche katoen sterk gefluctueerd. Verleden week Dinsdag was er een daling van meer dan 30 punten in Liverpool, welke daling later echter grootendeels weer ingehaald werd, doch gisteren was er wederom een daling van 25 punten, waardoor het niveau van de vorige week bereikt werd. Voornamelijk zijn de weerberichten in Amerika aan deze schommelingen debet en het is zeer wel mogelijk, dat dit tot de komst van den nieuwen oogst zal blijven voortduren. Deze toestanden worden nog gesteund door de onzekerheid in hoeverre herplanten in de overstromde gebieden mogelijk zal blijken te zijn. Egyptische soorten zijn ook vrij vast gebleven en men zegt, dat prijzen zich ten nadeele van koopers bewegen, wanneer actuele katoen verlangd wordt, ondanks de goede oogstberichten en het surplus van den ouden oogst.

De Amerikaansche garenmarkt blijft vast. Er was jl. Maandag slechts weinig bezoek aan de beurs, daar in verschillende spindistricten de Pinkstervacantie met den eersten dag van de daarop volgende week verlengd wordt en verschillende verkoopers van het mooie weer geprofiteerd hebben om hun vacantie nog wat te verlengen. Gisteren was er weinig vraag, zoowel voor grovere als medio nummers twist en weft en verkoopers bepaalden zich voornamelijk tot het geven van noteringen. Het dient echter gezegd te worden, dat de markt nog niet weer op verhaal gekomen is, hoewel er enkele flinke posten geboekt zijn in extra harde bundelgarens, alsook in getwijnde garens voor Indië. In Egyptische garens is de vaste stemming van het ruwe materiaal en de verhoogde vraagprijzen een beletsel voor zaken geweest. Het rapport van den Board of Trade, betreffende den export van katoenen garens gedurende de maand Mei, dat gisteren gepubliceerd werd, geeft een stijging aan van meer dan 5½ miljoen lbs. vergeleken met Mei 1925 en van bijna 12¼ miljoen lbs., vergeleken met Mei 1926. Men moet hierbij echter niet vergeten, dat de algemeene staking, die in Mei van het vorig jaar begonnen is, zoowel zaken als transportwezen voor een korte periode lam geslagen had. De grootste toename is naar Duitschland en Holland, welke te zamen bijna 8½ miljoen lbs. meer bedraagt. De rest is over de andere markten verdeeld.

De doekmarkt is na de vacantiedagen kalm geopenid. Prijzen zijn vast en kunnen zich goed handhaven, doch er gaat slechts weinig om. Klaarblijkelijk zijn wij aan een nieuwe afwachtingsperiode gekomen en wordt de loop der katoenmarkt door overzeesche koopers met belangstelling gevolgd; ook de jongste prijsstijging van het ruwe materiaal houdt zaken tegen. Er komen voldoende prijsaanvragen binnen, doch het resultaat is slechts gering. Wat Indië betreft, is het nieuws van de monsoon welkom. In de positie in China is geen verbetering gekomen en andere markten,

hoewel wel belangstellend, hebben nog geen groote activiteit aan den dag gelegd.

1 Juni	15 Juni	Oost. koersen.	31 Mei	14 Juni
Liverpoolnoteeringen.		T.T. op Br.-Indië	1/5 3/8	1/5 1/8
F.G.F. Sakellaridis		17,00	17,00	T.T. op Hongkong
G.F. No. 1 Oomra.		7,35	7,15	T.T. op Shanghai
				2/6 3/8

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	17 Juni 1927	10 Juni 1927	3 Juni 1927	17 Juni 1926	17 Juni 1925
New York voor Middling ...	16,75 c	17,05 c	16,85 c	18,35 c	24,15 c
New Orleans voor Middling	16,43 c	16,67 c	1) c	17,37 c	24,10 c
Liverpool voor Middling ...	9,13 d	1) d	9,23 d	9,54 d	13,71 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '26 tot 10 Juni '27	Overeenkomstige periode	
		1925/26	1924/25
Ontvangsten Gulf-Havens.	12786	9481	9304
" Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Britannië	2502	2167	2494
" "t Vasteland etc.	6351	4281	4519
" " Japan	1718	1156	890

Voorraden.
(In duizendtallen balen.)

	10 Juni '27	Overeenkomstig tijdstip	
		1926	1925
Amerik. havens	1502	794	420
Binnenland	575	1185	281
New York	221	46	135
New Orleans	367	234	93
Liverpool	1008	527	527

1) Gesloten

KOFFIE.

De afgelopen berichtweek bracht weinig verandering in de stemming voor het artikel. In de laatste dagen liepen de vraagprijzen van Brazilië, zoowel voor Santos als voor Rio, op prompte verscheeping circa 2/- op, doch veel invloed op de stemming in het algemeen had dit niet. Van Java waren de aanbiedingen van Palembang Robusta op prompte aflading ongeveer onveranderd, en van de betere ongewasschen Sumatra Robusta soorten ca. 1/2 ct. lager.

In de noteeringen aan de termijnmarkt kwam al evenmin veel verandering. Voor het Santos-contract bleven zij gelijk aan de vorige week (met uitzondering van de September-maand, welke thans 1/4 ct. lager noteert), terwijl die voor het Gemengd contract ca. 1/2 ct. hooger zijn.

Voor loco is de vraag nog steeds zeer beperkt, zoodat de omzet van weinig betekenis was.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheeping zijn thans ongeveer 73/- à 75/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 76/- à 78/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheeping, bedragen 62/- à 62/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, 30 1/4 ct.; Benkoelen Robusta, 31 ct.; Mandheling Robusta, 34 ct., alles Juni/Juli verscheeping per 1/2 KG., cif., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteering werd voor Superior Santos gebracht van 52 op 50 ct. per 1/2 KG., terwijl die voor Robusta onveranderd 47 ct. bleef.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
21 Juni	38 1/2	37 1/2	36 1/2	35 1/2	37 1/2	35 1/2	34 1/8	33 7/8
14 "	39 1/4	37 1/2	36 1/2	35 1/2	37	35 1/8	34	33 1/4
7 "	39 1/4	37 1/2	36 1/2	35 1/2	38 1/8	35 3/8	34 1/8	33 1/2
31 Mei	39 1/4	37 1/2	36 1/2	35 1/2	38 1/8	35 3/8	34 1/8	33 3/8

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
20 Juni	\$ 12,01	\$ 11,68	\$ 11,52	\$ 11,34
10 "	" 11,60	" 11,30	" 11,18	" 11,05
6 "	" 11,78	" 11,47	" 11,32	" 11,17
27 Mei	" 12,07	" 11,75	" 11,60	" 11,45

Rotterdam, 21 Juni 1927.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
20 Juni 1927	250.000	22.325	935.000	23.700	559/64
13 " 1927	256.000	21.450	920.000	nomin.	559/64
6 " 1927	202.000	22.200	957.000	24.000	519/16
21 Juni 1926	203.000	25.475	1.332.000	25.300	7 7/8

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
18 Juni 1927....	79.000	3.464.000	178.000	9.214.000
19 Juni 1926....	60.000	3.851.000	151.000	8.856.000

1) In Reis.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Juni in duizenden balen.

	1927	1926	1925	1924	1923
Voorraad in Europa ..	1.833	1.609	1.793	1.783	2.018
Stoomend (Brazilië ..	429	357	383	413	302
n. Europa (Oost-Indië.	44	25	16	19	9
	2.306	1.991	2.192	2.215	2.329
Voorraad Ver. Staten	743	583	536	668	825
Stoomend naar Ver. Staten	475	448	243	428	234
	3.524	3.022	2.971	3.311	3.388
Voorraad in Rio	172	143	105	258	833
" " Santos ..	907	1.265	2.124	1.159	1.256
" " Bahia ..	20	19	28	26	10
" " Victoria.	8	—	—	—	—

Totaal	*4.631	*4.449	*5.228	*4.754	5.487
Op 1 Mei	*4.537	*4.533	*5.335	*4.445	6.123
	1926	1925	1924	1923	1922
Op 1 Juli	*4.571	*5.085	*5.071	*5.340	8.639

	1 Juli 1924	4.592.000 balen
	1 Juni 1925	2.403.000 "
	1 Juli 1925	1.786.000 "
* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Sao Paulo..	1 Mei 1926	3.531.000 "
	1 Juni 1926	3.144.000 "
	1 Juli 1926	2.833.000 "
	1 Mei 1927	3.133.000 "
	14 Mei 1927	2.991.000 "

THEE.

Bij de hervatting der Londensche theeveilingen in de afgelopen week, gaf de markt een klein herstel te zien op de reactie die de theeprijzen in de weken vóór Pinksteren hadden ondergaan.

Het prijsniveau te Londen kon daardoor ongeveer een 1/2 d. per Lb. verbeteren. Tot dit herstel werkte ook mede de gunstige indruk dien men kreeg van de maand-statistiek over Mei van den „Board of Trade". De afvoeren in het Vereenigde Koninkrijk wezen een hoeveelheid aan van bijna 25 miljoen Lbs. of ruim 2,6 miljoen Lbs. boven die van de overeenkomstige maand van verleden jaar. Tegenover dezen grooteren afvoer staan echter veel grootere afleveringen. Gaf Mei 1926 afleveringen te zien ten bedrage van 38.7 miljoen Lbs., de afgelopen maand Mei geeft daarvoor een cijfer te zien van 43.2 miljoen Lbs. of bijna 5 miljoen Lbs. meer.

De toeneming der afleveringen in Mei 1927 is uitsluitend het gevolg van een 5 miljoen Lbs. grooteren uitvoer, ten opzichte van 1926 waar de afleveringen voor binnenlandsch verbruik zich op gelijk niveau bewogen van verleden jaar.

De voorraden in entrepôt, die van ultimo April van dit jaar een hoeveelheid aanwezen van ruim 179 miljoen Lbs. zijn dan ook op ultimo Mei teruggelopen tot 158 miljoen Lbs., een cijfer dat bijna 4 miljoen Lbs. lager is dan verleden jaar op hetzelfde tijdstip.

Hier in Amsterdam komen nog verschillende partijen ex.

veiling van 9 dezer, tot afdoening en blijft de markt vast gestemd.

Vermeld kan nog worden, dat de „Indian Tea Association” mededeelt, dat de noordelijk Britsch-Indische oogst tegen ultimo Mei 30 miljoen Lbs. bedroeg, een hoeveelheid, die 7¼ miljoen Lbs. kleiner is, dan de oogst tot hetzelfde tijdstip van 1926. De weersomstandigheden worden voor den oogst ongunstig genoemd.

STEENKOLEN.

Het ziet er uit, alsof de prijsdaling op de voornaamste kolenmarkten tot staan is gekomen, voorloopig althans. Vele mijnen, die de ervaring maken, dat lagere prijzen geen meerdere business brengen, geven er de voorkeur aan te sluiten, liever dan nog lager te gaan met de prijzen. In Westfalen worden groote Einschränkungen toegepast, op de cokesproductie zelfs 64 pCt., zoodat het er uitziet, alsof men gedurende de eerstvolgende weken niet heeft te rekenen met de veelheid van kolen en de enorme schaarschte aan afzet, die de afgelopen 4 à 5 weken gekenmerkt hebben.

Ook met den gelicenseerden invoer van buitenlandse kolen in Frankrijk loopt het niet zoo'n vaart als men aanvankelijk gemeend had. Het Fransche Ministerie schijnt bepaaldelijk tegenover Engelsche kolen met de licences vrijgevig te werk te gaan.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 10,85
Durham Ongezeefde	„ 11,—
Cardiff 2/3 large, 1/3 smalls	„ 14,25
Schotsche Gezeefde	„ 9,75
Yorkshire Gewasschen Doubles	„ 13,—
Westfaalsche Vetsförder	„ 14,—
„ Vetsstukken	„ 16,—
„ Smeenootjes	„ 15,—
„ Gasvlamförder	„ 14,—
„ Gietsokes	„ 16,50

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 11,—.

Markt prijshoudend.

IJZER.

De algemeene slapte, die nu reeds geruimen tijd de ijzeren staalmarkt kenmerkt — zoo nu en dan onderbroken door enkele weken van iets meer levendigheid — duurt nog steeds voort en het einde ervan is nog niet te zien.

Niettegenstaande de daling der ruwijzerprijzen in Engeland, is van eene toeneming van de vraag nog niets te bespeuren en verlaging van de cokesprijzen — die momenteel als „zwak” worden betiteld — zou zeer waarschijnlijk onmiddellijk terugslaan op de ruwijzerprijzen, waardoor de positie van het Continentale ijzer zwakker zou worden en ook hier verdere prijsverlaging het gevolg zou kunnen zijn.

Alleen in Duitschland is de toestand gunstig en gaat de productie nog steeds omhoog. De syndicalisering van bijna alle producten, de verdragen betreffende den invoer met de omringende landen, dit alles leidt tot eene stevige markt met hooge en stabiele prijzen.

	Notering in de week van		
	6/12 Juni 1927	13/19 Juni 1927	14/20 Juni 1926
Ruwijzer.			
<i>f.o.b. Middlesborough</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Cleveland Foundry no. 1	72/6	72/6	79/-
„ „ „ 3	70/-	70/-	76/-
„ „ „ 4	69/-	69/-	75/6
Hematite East Coast mixed numbers	79/-	77/6	78/-
<i>Wagon départ Longwy (Lotharingen)</i>	Frs.	Frs.	Frs.
Moulage P. L. no. 3 ...	460,—	460,—	460,—
Semi-phosphoreuse	495,—	495,—	500,—
<i>ab Werk Rheinl.-Westfalen</i>	Mk.	Mk.	Mk.
Giessereiroheisen no. 1	88.—	88.—	88.—
„ „ „ 3	86.—	86.—	86.—
Hämatit.	93.50	93.50	93.50
<i>f.o.b. Antwerpen</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Gieterij ruwijzer no. 3..	63-64	62-63	66/-
Walsproducten.			
<i>f.o.b. Antwerpen (vrijbl.)</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Stafijzer	95/6-96	94-94/6	94/6-95
Plaatijzer 5 mM.	120-121	120-121	100
„ 3 „	125-127/6	125-127/6	108/6---

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Standard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
20 Juni 1927..	53.17/6	60.1/3	296.7/6	24.2,6	28.12/6
13 „ 1927..	54.2/6	60.2,6	295.—	24.10/-	28.15/-
7 „ 1927..	54.15/-	60.7/6	295.12,6	25.7/6	28.17/6
30 Mei 1927..	54/5	60.2,6	294.2/6	24.7/6	28.10/-
21 Juni 1926..	57.2/6	65.5/-	270.17/6	30.5/-	33.2/6
20 Juli 1914..	61.-/6		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was kalm, daar Europeesche koopers een zeer gereserveerde houding aannamen. Bovendien was tamelijk veel spotprompts tonnage beschikbaar, waarvoor geen empooli te vinden was. Van Montreal werd een handige boot bevracht naar Antwerpen/Rotterdam tegen 2/2 per qtr. zwaar graan. De vraag naar de Middellandsche Zee was iets beter, doch ook in deze richting zijn de vrachten zwakker geworden, nl. 16½ cents zwaar graan per Juni en 16 cents met 5 Juli cancelling. Daarna werd tevergeefs Juni tonnage aangeboden tegen 15 cents. Van de Golf van Mexico was de markt niet beter als van de Noordelijke havens. De eenige mogelijkheid tot bevrachting is naar Zweden en handige booten kunnen per Juli 20 cents bedingen. Ook de North Pacific was zeer kalm en er vonden geen bevrachtingen plaats.

Evenals de vorige week was de markt van de La Plata flauw gestemd, hetgeen ook te wijten is aan de slechte graanmarkt aan deze zijde. Sommige reeders zijn hierdoor onzeker geworden en hebben hun tonnage aan de markt gebracht, zoodat de vrachten aanzienlijk zijn teruggelopen. Per Juni werd van boven La Plata havens naar het Continent 23/- betaald en Juni/Juli 21/6, met een reductie van 1/- indien de boot naar Antwerpen of Rotterdam gaat. Per Juli is naar Antwerpen of Rotterdam direct 20/6 gedaan.

De chilispeter vrachtenmarkt bleef kalm en tonnage is, ten gevolge van de slechte La Platamarkt, overvloedig beschikbaar; voornamelijk per Juli/Augustus/September op basis van 30/- naar Bordeaux/Hamburg range. De bevrachters blijven echter terughoudend en waarschijnlijk is hun verwachting, dat de vrachten nog lager zullen worden, juist. De vraag naar ruimte per lijnbooten is gering. Een partij van 2000 tons werd geboekt per Juli naar Duinkerken/Hamburg range tegen 28/- netto.

De markten van het Oosten bleven alle kalm, doch de vrachten zijn vast, ten gevolge van het tekort aan tonnage. Van Wladivostock werd een partij van 3500 tons geboekt per 5/25 Juli tegen 32/6 naar Londen, Hull, Antwerpen, Rotterdam, Hamburg, 33/9 Esbjerg. De Australische graanvrachtenmarkt was zeer kalm en er hadden geen bevrachtingen plaats. Van Britsch-Indië (Karachi) is voor een Juni/Juli boot 25/- betaald naar U.K./Continent. Op „scale terms” gaat niet veel om en de eenige bevrachting van de afgelopen week is een 6600 tonner van Karachi naar U.K./Continent tegen 21/6 met 29 Juni cancelling, 20/6 met 4 Juli cancelling. Van Zuid-Afrika is nog niet veel vraag, doch een handige boot van 4500 tons lading werd bevracht per 10/30 September van Kaapstad/Beira range naar U.K./Continent tegen 26/3.

De Donau is tamelijk levendig en er is een aantal bevrachtingen tot stand gekomen tegen 16/6 en 16/9 basis Antwerpen/Rotterdam. Van de Zwarte Zee is een boot bevracht voor veekoeken naar het Continent tegen 12/6, optie Danzig 14/6 en van Mariupol een 4500 tonner voor kolen naar West-Italië tegen 10/-, Juni/Juli belading.

Voor erts van de Middellandsche Zee is een flinke hoeveelheid tonnage beschikbaar en de vrachten bleven op het lage peil. Er werd o.m. betaald: Melilla/Rotterdam 5/-, Bona/Rotterdam 4/6, La Goulette/Duinkerken 6/-, Hornillo Bay/Rotterdam 5/6. De Golf van Biscaye bleef vast en er werd o.m. betaald: Bilbao/Rotterdam 6/-, Middlesbro 7/-, Cardiff 6/6, Salta Caballo/IJmuiden 6/9.

De vrachten voor kolen van Engeland zijn iets zwakker geworden, speciaal naar de Middellandsche Zee. Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: Havre 3/6, Genua 9/1½, Alexandrië 11/-, Singapore & Penang 19/6, Kingston (Jamaica) 8/3 en van de Oostkust: Helsingfors 5/-, Stettin 5/4½, Rouaan 3/6, Las Palmas 10/3, Buenos Ayres 13/-.